

สำนักงาน ก.บช.
การทดสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ครั้งที่ 1 (1/2539)

วิชา การสอบบัญชี 2 (ส่วนอัตรณ์) (22 มิ.ย. 2539)

ข้อ 1 ให้ทำในสมุดคำตอบสี่เหลี่ยม

จงเขียนรายงานการสอบบัญชีของกรณีต่อไปนี้

- ก) รายงานปีเดียว - ผู้สอบบัญชีไม่ได้เข้าสังเกตการณ์ตรวจนับสินค้าคงเหลือ
ปลายปีซึ่งมีสาระสำคัญ แต่ผู้สอบบัญชีได้ใช้วิธีการตรวจสอบ
อื่นจนเป็นที่พอใจแล้ว
- ข) รายงานปีเดียว - ลูกค้าเกิดคดีฟ้องร้องที่มีสาระสำคัญขึ้นหลังวันที่ในงบดุลแต่
ก่อนวันที่ในรายงานผู้สอบบัญชี คดีดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการ
กระทำของลูกค้าในปีก่อน
- ค) รายงานสองปี - ผู้สอบบัญชีพบว่าการเปลี่ยนแปลงหลักการบัญชีของค่า
เสื่อมราคาจากวิธีเส้นตรงเป็นวิธียอดลดลงในปีที่ 2 ซึ่งลูกค้า
ได้แสดงรายการเป็นผลสะสมในงบกำไรขาดทุนของปีที่ 2
และเปิดเผยรายการไว้ถูกต้องแล้ว แต่ผู้สอบบัญชีไม่เห็นด้วย
เนื่องจากไม่มีเหตุผลเพียงพอ
- ง) รายงานสองปี - ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไขเกี่ยวกับการที่ลูกค้า
ตั้งค่าโฆษณาจำนวน 10 ล้านบาทไว้เป็นสินทรัพย์ในปีที่ 1
ในปีที่ 2 ลูกค้ายอมตัดค่าโฆษณาดังกล่าวจำนวน 10 ล้าน
บาทเป็นค่าใช้จ่าย ตัวเลข 10 ล้านบาทมีสาระสำคัญต่ออง
การเงินทั้งปีที่ 1 และปีที่ 2

(20 คะแนน)

ข้อ 2 ให้ทำในสมุดคำตอบสี่ฟ้า

หลักการพื้นฐาน มรรยาทของผู้สอบบัญชี หมวด (2) เกี่ยวกับ ความรู้ ความสามารถ และมาตรฐานใน
การปฏิบัติงาน มีข้อกำหนด (ตามหลักการพื้นฐานดังกล่าว) ข้อ (2) (ข) เกี่ยวกับ การปฏิบัติงานสอบบัญชี ด้วย
ความระมัดระวังรอบคอบ ตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป

ให้อธิบาย ความระมัดระวัง และรอบคอบ ในการปฏิบัติงานสอบบัญชี ดังกล่าว ในความหมายตาม
มรรยาทของผู้สอบบัญชี พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ ในกรณีที่ว่า ผู้สอบบัญชี ปฏิบัติงานสอบบัญชี โดย
ขาดความระมัดระวังรอบคอบ ตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป

(20 คะแนน)

ข้อ 3 ให้ใช้สมุดคำตอบสี่ม่วง

จงอธิบายถึงความแตกต่างของการทดสอบระบบการควบคุม (TEST OF CONTROL) และ การ
ตรวจสอบความถูกต้องของรายการ (SUBSTANTIVE TEST) พร้อมทั้งยกตัวอย่างของแต่ละวิธีการสักสอง
ตัวอย่าง

(20 คะแนน)

สำนักงาน ก.บช.
การทดสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ครั้งที่ 2 (2/2539)
วิชา การสอบบัญชี 2 (ส่วนอัตรณ์) (27 ก.ย. 2539)

ข้อ 1 ให้ทำในสมุดคำตอบสี่เขียว

นาย ก. ซึ่งเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้รับการทบทวนจากบริษัท รวมไทย จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่มีขนาดปานกลาง ให้เป็นผู้สอบบัญชีสำหรับงบการเงินประจำปี 2538 โดยได้รับคำสั่งจากกรรมการของบริษัทว่าขอให้ตรวจสอบให้แล้วเสร็จภายในเดือนมีนาคม 2539 เนื่องจากมีความจำเป็นต้องรับนำงบการเงินไปเสนอให้แก่ธนาคาร เพื่อประกอบคำขอกู้เงิน และได้เสนอค่าสอบบัญชีให้แก่ นาย ก. ในการตรวจสอบเป็นเงิน 40,000 บาท นอกจากนี้แล้วถ้าบริษัทได้รับอนุมัติให้กู้เงินได้ก็จะมอบเงินพิเศษพิเศษให้นาย ก. อีก

นาย ก. ตัดสินใจรับงานเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2539 โดยได้ส่งนักศึกษาฝึกงานที่เพิ่งมาสมัครจำนวน 2 คน เข้าทำการตรวจสอบ โดยได้ใช้เวลาประมาณครึ่งวันในการชี้แนะแก่นักศึกษาดังกล่าว นาย ก. ได้แก่นักศึกษาดังกล่าวว่ามีจำเป็นต้องใช้เวลาในการทดสอบการควบคุมภายในมากนัก แต่ให้เน้นในเรื่องการทดสอบความถูกต้องของตัวเลขในการบันทึกบัญชีต่างๆ และให้หารายละเอียดต่างๆ ให้ตรงกับตัวเลขของรายการต่างๆ ในงบการเงินที่บริษัทเป็นผู้จัดทำ

นักศึกษาฝึกงานได้ทำตามที่นาย ก. สั่ง และใช้เวลาเพียง 2 สัปดาห์ ก็ได้ส่งร่างงบการเงินโดยไม่มีหมายเหตุประกอบงบการเงินให้แก่ นาย ก. หลังจากทีนาย ก. ได้ตรวจสอบแล้วก็ได้เขียนรายงานการสอบบัญชีอย่างไม่มีเงื่อนไขโดยไม่ได้แก้ไขเพิ่มเติมข้อมูลอื่นๆ ในร่างงบการเงินดังกล่าว

คำสั่ง จากข้อมูลข้างต้นให้ท่านอธิบายถึงมาตรฐานการสอบบัญชีในเรื่องต่างๆ ซึ่งถือว่านาย ก. ได้ละเลยไม่ปฏิบัติตาม และถ้าท่านเป็นนาย ก. ท่านควรจะปฏิบัติอย่างไร

(20 คะแนน)

ข้อ 2 ให้ทำในสมุดคำตอบสี่ส้ม

ให้ท่านเขียนวัตถุประสงค์และวางแผนการตรวจสอบบัญชี (Audit Program) ของระบบขายและบัญชีลูกหนี้การค้าสำหรับกิจการที่ผลิตและขายสินค้าประเภทอิเล็กทรอนิกส์ โดยแบ่งเป็นส่วนของการทดสอบการปฏิบัติตามระบบ (Compliance test) และส่วนของการทดสอบความถูกต้องของยอดคงเหลือ (Substantive test)

(20 คะแนน)

ข้อ 3 ให้ทำในสมุดคำตอบสี่เทา

ท่านได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้สอบบัญชีของบริษัท รัชดาการลงทุน จำกัด สำหรับรอบระยะเวลาบัญชี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2538 และในการทดสอบรายการบัญชีภายหลังวันที่ในงบการเงินจนถึงวันที่รายงานการสอบบัญชี ท่านพบว่าเหตุการณ์ซึ่งถือได้ว่ามีสาระสำคัญต่อฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2538 และผลการดำเนินงานสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของบริษัท ดังนี้

1. คลังสินค้าของบริษัทถูกไฟไหม้และมีสินค้าเสียหายจากไฟไหม้ ประมาณ 6 ล้านบาท บริษัทมีประกันภัยคุ้มครอง แต่คาดว่าจะได้รับชดใช้เพียง 60% ของความเสียหายที่เกิดขึ้น

2. บริษัทถูกรมสรรพากรเรียกเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลของปี 2536 เพิ่มเติมอีก 1.2 ล้านบาท บริษัทได้อุทธรณ์คัดค้านการประเมินดังกล่าว ทนายความที่บริษัทว่าจ้างให้ดำเนินการในเรื่องนี้เชื่อว่าบริษัทจะไม่ต้องเสียภาษีตามการประเมินนี้ คณะกรรมการของบริษัทตั้งใจจะสู้คดีถึงศาลถ้าหากคณะกรรมการอุทธรณ์ไม่เห็นด้วยกับการคัดค้านของบริษัท

3. บริษัทตัดหนี้สูญในเดือนมกราคม 2539 จำนวน 3 ราย เป็นเงิน 3 ล้านบาท ลูกหนี้เหล่านี้มิได้ตั้งสำรองเผื่อหนี้สงสัยจะสูญได้ เนื่องจากฝ่ายบริหารเชื่อว่า แม้ลูกหนี้จะมีฐานะการเงินไม่ได้แต่คาดว่าจะเรียกเก็บเงินได้ แต่ภายหลังพบว่า ลูกหนี้ทั้ง 3 รายข้างต้นล้มละลายภายหลังวันที่ 31 ธันวาคม 2539

4. คณะกรรมการของบริษัทอนุมัติให้จ่ายโบนัสให้กับพนักงานเพิ่มเติมอีก 2 ล้านบาท รายการนี้บันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในเดือนมกราคม 2539

คำสั่ง

ก. เหตุการณ์ข้างต้นมีผลต่อการปรับปรุงงบการเงินปี 2538 หรือการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

ข. ในกรณีที่ผลของเหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้นมีสาระสำคัญต่องบการเงิน ท่านจะเสนอรายงานการสอบบัญชีอย่างไร

(20 คะแนน)

สำนักงาน ก.บช.
การทดสอบความรู้ของผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ครั้งที่ 3 (3/2539)
วิชา การสอบบัญชี 2 (ส่วนอัตรณ์) (22 ธ.ค. 2539)

ข้อ 1 ให้ทำในสมุดคำตอบสี่เทา

ในการตรวจสอบบัญชีสินค้าคงเหลือของบริษัท ABC จำกัด ท่านพบข้อมูลดังต่อไปนี้

	รหัสสินค้า	วิธีการบันทึกบัญชี	จำนวน	มูลค่าตามบัญชี
1	หมวด x001-499	แบบปลายงวด	1,689	2,582,730
2	หมวด x500-599	แบบต่อเนื่อง	520	10,879,240
3	หมวด x600-899	แบบปลายงวด	410	4,123,000
4	หมวด x900-999	ผสม (ทั้ง 2 แบบ)	1,005	1,195,345
				<u>18,780,315</u>

ข้อมูลเพิ่มเติม

- สินค้าหมวด 1 เป็นสินค้าประเภทวัสดุสำรอง อะไหล่เครื่องมือเครื่องจักร
- สินค้าหมวด 2-3 เก็บกระจัดกระจายในหลายคลังสินค้า ทำให้เสียเวลาในการตรวจนับมาก หากท่านสังเกตการณ์ตรวจนับสินค้าทั้ง 2 หมวดนี้ครบถ้วน จะแทบหมดเวลาในการตรวจสอบสินค้าตามแนวการตรวจที่กำหนดไว้
- สินค้าหมวด 4 เป็นสินค้าที่จากการตรวจนับปีก่อนๆ จะพบยอดขาด-เกินอยู่เสมอ ดังนั้นสินค้ารายการที่มียอดขายสูงๆ บริษัทได้แก้ไขโดยให้บันทึกบัญชีแบบต่อเนื่อง

คำสั่ง

- ให้ท่านวางแผนการสังเกตการณ์ตรวจนับสินค้าคงเหลือของ บริษัท ABC จำกัด
- ถ้ากำหนดระดับความมีสาระสำคัญรวมเท่ากับ 1,000,000 บาท และแต่ละหมวดเท่ากับ 15,000 บาท ท่านจะมีวิธีการเลือกตรวจนับสินค้าอย่างไร

(20 คะแนน)

ข้อ 2 ให้ใช้สมุดคำตอบสี่เหลี่ยม

นายประสิทธิ์ซึ่งเพิ่งจะได้เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเมื่อเร็วๆ นี้ ได้ร่วมกับเพื่อนชื่อนายประชา ซึ่งมีอาชีพเป็นนายหน้าบริษัทประกันภัย ตั้งสำนักงานขึ้นร่วมกัน โดยมีข้อตกลงในการลงทุนและแบ่งผลกำไรเท่าๆ กัน การให้บริการของสำนักงานดังกล่าวประกอบด้วยการรับสอบบัญชีและการให้บริการปรึกษาทางภาษีอากรซึ่งรับผิดชอบโดยนายประสิทธิ์ ส่วนการให้บริการเรื่องการประกันทุกชนิดดูแลและรับผิดชอบโดยนายประชา

ในการทำพิธีเปิดสำนักงานนั้น ก่อนพิธีเปิด 1 อาทิตย์ นายประชาได้ส่งข้อความแจ้งวัน เวลา ของพิธีเปิด พร้อมทั้งที่อยู่และบริการของสำนักงานลงในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ซึ่งขนาดของข้อความค่อนข้างจะเด่นชัดเมื่อเทียบกับการลงแจ้งความอื่นๆ

เมื่อเปิดกิจการ 1 อาทิตย์ สำนักงานได้ลูกค้าเป็นรายแรกชื่อบริษัท นำชัย จำกัด จากการตรวจสอบพบว่าบริษัท นำชัย จำกัด มีทรัพย์สินและหนี้สินรวมคิดเป็นมูลค่า 150 ล้านบาท และ 120 ล้านบาท ตามลำดับ นอกจากนี้แล้วยังพบว่าที่ดินและอาคารของบริษัทส่วนหนึ่งซึ่งมีมูลค่าตามบัญชี 130 ล้านบาท ได้นำไปจดจำนองเพื่อค้ำประกันการออกตั๋วสัญญาใช้เงินของบริษัทจำนวนเงิน 100 ล้านบาท อย่างไรก็ตามบริษัทไม่ได้เปิดเผยเกี่ยวกับภาระผูกพันดังกล่าวในงบการเงิน และเมื่อนายประสิทธิ์ตรวจสอบบัญชีของบริษัทเสร็จแล้วก็ได้แสดงความเห็นต่องบการเงินดังกล่าวอย่างไม่มีเงื่อนไข

หลังจากที่นายประสิทธิ์ได้เสร็จจากตรวจสอบงบการเงินดังกล่าวแล้ว สองเดือนต่อมา นายประสิทธิ์ได้ทราบว่าบริษัทเงินทุนแห่งหนึ่งได้ตกลงที่จะอนุมัติเงินกู้ให้แก่บริษัท นำชัย จำกัด ในวงเงิน 100 ล้านบาท โดยการจดจำนองที่ดินและอาคารผืนเดียวกับที่ได้นำไปจดจำนองค้ำประกันตั๋วสัญญาใช้เงิน ด้วยเกรงว่าบริษัทเงินทุนดังกล่าวอาจจะไม่ทราบถึงภาระผูกพันของที่ดินและอาคารดังกล่าว นายประสิทธิ์จึงขอให้นายประชา ซึ่งรู้จักเจ้าหน้าที่บางคนของบริษัทเงินทุนแห่งนั้น นำข้อเท็จจริงไปแจ้งให้ผู้บริหารของบริษัทเงินทุนทราบ

เหตุการณ์ดังกล่าวผ่านไปไม่นานนัก นานประสิทธิ์ก็ได้รับจดหมายเชิญจาก ก.บช. ไปสอบถาม เนื่องจากได้ข้อมูลอันเป็นหลักฐานว่านายประสิทธิ์มีการปฏิบัติที่ขัดต่อมรรยาทของผู้สอบบัญชีในเรื่องต่างๆ

คำสั่ง ให้อธิบายว่าจากพฤติการณ์ต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ท่านคิดว่านายประสิทธิ์ได้ปฏิบัติขัดต่อมรรยาทของผู้สอบบัญชีในประเด็นใดบ้าง เพราะเหตุใด และท่านมีข้อเสนอเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวได้อย่างไร

(20 คะแนน)

ข้อ 3 ให้ใช้กระดาษทำการที่จัดเตรียมไว้ให้

ท่านได้รับการว่าจ้างให้เป็นผู้สอบบัญชีของ บริษัท ชวนพัฒนา จำกัด โดยท่านได้มอบหมายให้ผู้ช่วยไปทำการตรวจสอบบัญชีเงินสดและเงินฝากธนาคาร และเมื่อ นายรักศักดิ์ศรี ได้ทำการตรวจสอบแล้วเสร็จแล้วจึงรวบรวมกระดาษทำการ เพื่อให้ท่านสอบทาน (ตามที่แสดงต่อไปนี้)

ก.) ขอให้ท่านสอบทานกระดาษทำการดังกล่าว โดยเขียนอธิบายให้ผู้ช่วยท่านทราบว่าควรรวบรวมหลักฐานเพิ่มเติมอะไรบ้าง ท่านสามารถแสดงเครื่องหมายหลักฐานในการสอบทาน ไว้ในกระดาษทำการที่ผู้ช่วยจัดทำขึ้นได้ และเสนอรายการปรับปรุงที่ท่านเห็นว่าจำเป็น

ข.) ขอให้ท่านเขียนอธิบายโดยสรุปว่า ท่านต้องการให้ผู้ช่วยของท่านทำการทดสอบอะไรเพิ่มเติมไว้ในกระดาษทำการสรุปผลการสอบทานด้วย

(20 คะแนน)

สำนักงาน ก.บช.

การทดสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

ครั้งที่ 4 (1/2540)

วิชา การสอบบัญชี 2 (ส่วนอัตรณ์) (15 มิ.ย. 2540)

ข้อ 1 ให้ใช้สมุดคำตอบสีเขียว

ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่อความถูกต้องของงบการเงินโดยรวม อย่างไรก็ตามในการตรวจสอบ ลูกค้ารายเดียวกันผลการตรวจสอบอาจพบข้อผิดพลาดในการจัดทำงบการเงินหลายประเด็น ซึ่งหากพิจารณาจาก ผลของข้อผิดพลาดแต่ละประเด็น ผู้สอบบัญชีอาจต้องใช้ประเภทของความเห็นที่แตกต่างกัน เช่น ประเด็นหนึ่ง อาจต้องทำให้ผู้สอบบัญชีเสนอความเห็นแบบมีเงื่อนไข ขณะที่ข้อผิดพลาดประเด็นอื่นอาจต้องแสดงความเห็นว่า งบการเงินไม่ถูกต้อง ฯลฯ

ขอทราบว่าคุณค่าความรุนแรงมากน้อยของความเห็นประเภทต่างๆ ของผู้สอบบัญชีเป็นอย่างไร และหลักเกณฑ์ที่ผู้สอบบัญชีพึงใช้ในการพิจารณาว่าจะแสดงความเห็นต่องบการเงินโดยรวมในกรณีที่มี ข้อบกพร่องของงบการเงินหลายเรื่องในการตรวจสอบลูกค้ารายเดียวกันในงวดเดียวกัน มีอย่างไร อธิบายพร้อม ยกตัวอย่างประกอบให้ชัดเจน

(20 คะแนน)

ข้อ 2 ให้ใช้สมุดคำตอบสีส้ม

ท่านในฐานะผู้สอบบัญชี ชื่อ นายโชคดี รวยล้น ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้สอบบัญชีของบริษัท แพน ลีสซิ่ง จำกัด ประจำปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2539 ต่อจากปีก่อน ซึ่งได้ออกรายงานไว้แบบไม่มีเงื่อนไข

อย่างไรก็ดี เนื่องจากเศรษฐกิจปี 2539 ตกต่ำอย่างมากทำให้ผลกระทบต่อกิจการที่ท่านตรวจสอบ อย่างเป็นสาระสำคัญ

ประการแรก คือ ลูกหนี้เข้าซื้อที่ค้างชำระเกิน 6 เดือน มีจำนวน 30 ล้านบาท แต่มีการตั้งค่าเผื่อ หนี้สูญเพียง 3 ล้านบาท ซึ่งฝ่ายบริหารยืนยันกับท่านว่า บริษัทมีวิธีการติดตามหนี้ได้ ซึ่งจากการตรวจสอบความ เพียงพอของค่าเผื่อหนี้สูญจะสูญ ท่านยังไม่มั่นใจคำยืนยันดังกล่าว

ประการที่สอง คือ บริษัทได้เริ่มให้เช่าสินทรัพย์เป็นอุปกรณ์และเครื่องจักรในเดือนมกราคม 2539 จำนวนมาก ก่อนที่จะชดเชยการให้เช่าในเดือนกุมภาพันธ์ 2539 ส่วนใหญ่เป็นสัญญาเช่า 3 ปี รวมราคา สินทรัพย์ที่ให้เช่าตลอดทั้งปีมีราคา 100 ล้านบาท ราคาซากประมาณ 10% ของราคาซื้อ

บริษัทบันทึกการให้เช่าดังกล่าวตามวิธีสัญญาเช่าดำเนินงาน โดยบันทึกสินทรัพย์ที่ให้เช่าไว้เป็น สินทรัพย์ของบริษัทและคำนวณค่าเสื่อมราคา โดยใช้อายุการใช้งาน 5 ปี ราคาซาก 10% ทั้งนี้เนื่องจากบริษัทให้ สิทธิผู้เช่าเลือกซื้อได้เมื่อสิ้นอายุสัญญาเช่าในราคา 10% ของราคาซื้อที่บริษัทซื้อ

ให้ท่านร่างรายงานสอบบัญชีต่องบการเงินเปรียบเทียบกับปี 2539 และ 2538 โดยในกรณีนี้ สมมติ ให้คำนึงถึงจำนวนเงินที่ถือว่าเป็นสาระสำคัญ (Materiality Guideline) ของบริษัทอยู่ในช่วง 10-12 ล้านบาท

(20 คะแนน)

ข้อ 3 ให้ใช้สมุดคำตอบสี่ชมพู

บริษัท สวนสมบูรณ์ จำกัด ทำธุรกิจในการจัดสรรที่ดิน โดยบริษัทจะจัดซื้อที่ดินมาทำการแบ่งขายให้แก่ประชาชนทั่วไปเพื่อนำไปก่อสร้างอาคารที่อยู่อาศัย

บริษัท สวนสมบูรณ์ จำกัด จะทำการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานให้แก่ผู้ซื้อ โดยจะถมที่ดินดังกล่าวให้อยู่ในระดับที่สูงกว่าถนนใหญ่ และได้จัดทำถนนคอนกรีต จัดระบบไฟฟ้า และน้ำประปาให้พร้อมสำหรับที่ดินที่บริษัทยังมีได้ทำการพัฒนานั้น บริษัทจะให้เกษตรกรเช่าพื้นที่ทำการเพาะปลูกไปพลางๆ ก่อน โดยจะคิดค่าเช่าเป็นไร่ และจะทำการเก็บค่าเช่าเป็นรายปี

ในปี 2538 นี้ บริษัทได้ทำการพัฒนาที่ดินจำนวน 5 แปลง เนื้อที่รวมทั้งสิ้น 300 ไร่ ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2539 โดยบริษัทได้เปิดให้มีการจองซื้อที่ดินที่ได้รับการพัฒนาแล้วตั้งแต่เดือน พฤษภาคม 2538 โดยจะเรียกเก็บเงินมัดจำ 5,000 บาท และเงินดาวน์ 20% ของราคาที่ดิน โดยยอดคงเหลือนั้นผู้ซื้อจะต้องผ่อนชำระให้แล้วเสร็จก่อนการโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดิน โดยทางบริษัทได้ดำเนินการติดต่อหาแหล่งเงินทุนเพื่อให้ผู้ซื้อที่ดินได้กู้มาชำระแก่บริษัทสำหรับระยะเวลาที่กู้จะมีระยะเวลาตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

ราคาขายสำหรับที่ดินได้ถูกกำหนดไว้แตกต่างกัน โดยขึ้นอยู่กับตำแหน่งที่ตั้งว่าจะอยู่ไกลหรือใกล้ถนนใหญ่มากน้อยเพียงใด โดยทางบริษัทได้แบ่งขายที่ดินในลักษณะเนื้อที่ 100 ตารางวา 200 ตารางวา จนถึง 400 ตารางวา โดยจะคิดในราคาต่อตารางวา สำหรับโฉนดที่ดินนั้นบริษัทได้ดำเนินการตัดแบ่งที่ดินและแยกโฉนดไว้เรียบร้อยแล้ว

บริษัทได้จ้างที่ปรึกษาที่ดินทั้งสามแปลงที่จะจัดสรรขายไว้กับธนาคารแห่งหนึ่ง และได้นำเงินกู้ขึ้นมาใช้จ่ายในการพัฒนาที่ดิน โดยเงินกู้ดังกล่าวมีระยะเวลาที่กู้ 10 ปี โดยทางธนาคารได้กำหนดเงื่อนไขในการกู้ยืมว่าบริษัทจะต้องจัดให้มีผู้สอบบัญชีซึ่งธนาคารเห็นชอบด้วยตรวจสอบบัญชีของบริษัท และจะต้องยื่นงบการเงินที่ตรวจสอบแล้วให้แก่ธนาคารทุกปี

สมมติจากกรณีนี้ ท่านได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจสอบงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2538 เป็นปีแรก โดยท่านทราบว่าในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ บริษัทมีผลการดำเนินงานที่คาดว่าจะมีกำไรจากการขายที่ดินพอสมควร แต่งบกำไรขาดทุน กลับแสดงผลขาดทุน เนื่องจากได้มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปต่างประเทศในจำนวนเงินที่สูงมาก โดยการเดินทางไปต่างประเทศนั้นเกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของบริษัท นอกจากนี้บริษัทได้ตัดจ่ายค่าใช้จ่ายในการพัฒนาที่ดินบางส่วน เป็นค่าใช้จ่ายทั้งหมดในปีแรก ซึ่งจำนวนนี้ถือว่า มีสาระสำคัญที่ทำให้ผลการดำเนินงานเกิดผลขาดทุน

นอกจากนี้บริษัทได้ขอคำแนะนำในเรื่องค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงรับรอง ที่ทางบริษัทไม่สามารถนำไปเสร็จมาประกอบได้ เนื่องจากส่วนหนึ่งได้จ่ายให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจการ และในการติดต่อขอความร่วมมือกับส่วนราชการ

และเนื่องด้วยประธานบริษัทได้แจ้งให้ท่านทราบว่า บริษัทไม่ยอมแสดงงบกำไรขาดทุนในปีนี้เป็นปีแรกในการดำเนินกิจการ โดยจะขอเสนอรายงานผลการตรวจสอบเฉพาะงบดุลเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

ปัญหา

1. ขอให้ท่านแสดงแนวการตรวจสอบบัญชีสำหรับบัญชีที่ดิน ต้นทุนของที่ดินที่ขายเงินรับล่วงหน้าจากลูกค้า กำไรขาดทุน และหนี้สินที่อาจจะเกิดขึ้นและภาระผูกพัน
2. ขอให้ท่านให้คำแนะนำในส่วนของการใช้จ่ายในการเลี้ยงรับรองที่มีอาจหาไปเสร็จมาประกอบได้
3. ถ้าท่านเป็นผู้สอบบัญชี ท่านจะปฏิบัติตามคำร้องของประธานบริษัทได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

(20 คะแนน)

สำนักงาน ก.บข.
การทดสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ครั้งที่ 5 (2/2540)
วิชา การสอบบัญชี 2 (ส่วนอัตรณ์) (14 ก.ย. 2540)

ข้อ 1 ให้ใช้สมุดคำตอบสี่สั้ม

จงเขียนรายงานการสอบบัญชีของกรณีต่อไปนี้ :-

- ก) รายงานปีเดียว - ลูกค้ำมีระบบบัญชีที่ไม่ดีและทำรายการผ่านบัญชีเงินสดทั้ง ๆ ที่มีบัญชีธนาคารทำให้ผู้สอบบัญชีไม่สามารถตรวจสอบรายการระหว่างปีได้อย่างมั่นใจ อย่างไรก็ตามบัญชีเงินสด ณ วันสิ้นปีมียอดเป็นศูนย์ไปแล้ว และผู้สอบบัญชีตรวจสอบรายการในงบดุล ณ วันต้นปีและสิ้นปีเป็นที่พอใจแล้ว
- ข) รายงานสองปี - ในปีที่ 1 ลูกค้ำบันทึกดอกเบี้ยจ่ายที่เกิดขึ้นหลังจากก่อสร้างอาคารเสร็จแล้วจำนวน 10 ล้านบาท ซึ่งมีสาระสำคัญเป็นต้นทุนของอาคาร ในปีที่ 2 อาคารนั้นถูกขายไปแล้ว นอกจากนั้นแล้ว บริษัทมีคดีฟ้องร้องในปีที่ 1 และผู้สอบบัญชีได้แสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไขต่อความไม่แน่นอนในปีที่ 1 ต่อมาในปีที่ 2 ลูกค้ำแพ้คดี และต้องจ่ายค่าเสียหาย 10 ล้านบาท ซึ่งมีสาระสำคัญ ลูกค้ำบันทึกค่าเสียหายดังกล่าวเป็นค่าใช้จ่ายของปีที่ 2

(20 คะแนน)

ข้อ 2 ให้ใช้สมุดคำตอบสี่ขาวทั้ง ก และ ข

ก. ท่านได้รับการแต่งตั้งเป็นปีแรกให้ตรวจสอบบัญชีให้ตรวจสอบบัญชีของบริษัท แสงฟ้า จำกัด ซึ่งทำการจำหน่ายเครื่องไฟฟ้าชนิดต่าง ๆ ซึ่งเป็นการขายส่ง ท่านพบว่าค่านายหน้ามีจำนวนสูงถึง 15% ของยอดขาย ซึ่งค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อน ค่านายหน้าสำหรับการขายเครื่องไฟฟ้าแต่ละชนิดมีอัตราแตกต่างกันอย่างมาก

เมื่อมีรายการขายเกิดขึ้น พนักงานขายจะบันทึกอัตราค่านายหน้า คำนวณค่านายหน้า และรวมยอดในสำเนาใบกำกับสินค้าขายฉบับหนึ่ง ซึ่งพนักงานบัญชีลูกหน้จะทำการตรวจสอบราคาขาย ปริมาณสินค้าขาย และอัตราค่านายหน้ารวมถึงการคำนวณต่าง ๆ ในใบกำกับสินค้าขาย

เมื่อมีการบันทึกข้อมูลขายเข้าระบบคอมพิวเตอร์ จะมีการบันทึกข้อมูลค่านายหน้าด้วย โดยเดบิตค่านายหน้า และเครดิตค่านายหน้าค้ำจ่ายไปพร้อมกันด้วย

พนักงานขายจะได้รับเงินค่านายหน้าในกลางเดือนถัดมา

คำสั่ง

1. ให้จัดทำแนวการสอบบัญชีให้ครอบคลุมการตรวจสอบค่านายหน้า
2. ให้จัดทำแนวการสอบบัญชี เพื่อตรวจสอบค่านายหน้าค้างจ่าย ณ วันสิ้นปี โดยสมมุติว่า การตรวจสอบจากข้อ ก ไม่ผิดพลาดอันเป็นสาระสำคัญ

ข. ในการตรวจสอบงบการเงิน ประจำปีสิ้นสุดเพียงวันที่ 15 มิถุนายน 2540 ของบริษัท ประทาน จำกัด ซึ่งทำกิจการนำเข้ารถยนต์เพื่อจำหน่ายแก่ตัวแทนจำหน่าย ได้มีเหตุการณ์ดังต่อไปนี้เกิดขึ้น ภายหลังจากวันสิ้นงวด ซึ่งยังมีได้มีการปรับปรุงงบการเงิน

ท่านได้ทำงานภาคสนามเสร็จ เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2540 และนำส่งงบการเงินให้ลูกค้า เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2540

1. กระทรวงการคลังได้ประกาศใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราแบบลอยตัว เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 ซึ่งปรากฏว่าอัตราแลกเปลี่ยนจากวันที่ 15 มิถุนายน และวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ดังนี้

	อัตราแลกเปลี่ยนต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ	
	อัตราซื้อของ ธนาคารพาณิชย์	อัตราขายของ ธนาคารพาณิชย์
วันที่ 15 มิถุนายน 2540	25.00	25.20
วันที่ 2 กรกฎาคม 2540	27.00	27.20

ณ วันที่ 15 มิถุนายน 2540 บริษัท ประทาน จำกัด มีหนี้สินที่เป็นเงินดอลลาร์สหรัฐ ดังนี้

ส่วนที่ถึงกำหนดใน 1 ปี	100 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
ส่วนที่ถึงกำหนดใน 1-2 ปี	100 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

2. บริษัท ประทาน จำกัด ประกาศจ่ายเงินปันผลหุ้นสามัญ เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2540 จำนวน 10% ของทุนจดทะเบียน เป็นเงินปันผลที่ประกาศจ่าย 5 ล้านบาท

3. ในระหว่างการตรวจสอบรายการขายของบริษัท ประทาน จำกัด ซึ่งเป็นการขายแก่ตัวแทนในลักษณะที่มีสัญญาซื้อคืน ภายใน 1 ปี โดยบริษัทจะรับผิดชอบในความเสียหายใดๆ ที่เกิดขึ้นแก่สินค้า

ท่านได้พลิกผ่านเอกสารใบลดหนี้ที่ได้ออกภายหลังจากวันที่ 15 มิถุนายน 2540 ปรากฏว่าท่านพบว่ามีใบลดหนี้ซึ่งบางฉบับสูงถึง 15 ล้านบาท ได้ระบุเหตุผลของใบลดหนี้ว่าคืนสินค้าตามใบกำกับสินค้าเลขที่ #..... ทั้งนี้เนื่องจากการขายที่บันทึกบัญชีไว้ของบริษัทเป็นการขายที่มีสัญญาซื้อคืนเกือบทั้งสิ้น นอกจากนี้ใบลดหนี้บางฉบับระบุว่าเป็นการปรับปรุงราคาขาย อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงราคาขายโดยผู้ซื้อซึ่งเป็นตัวแทนจำหน่ายได้ขอปรับราคาขึ้นลง ตามส่วนที่ตัวแทนจำหน่ายได้

4. เมื่อวันที่ 15 เมษายน 2540 บริษัทได้รับหนังสือแจ้งการประเมินภาษีจากเจ้าพนักงานประเมินฯ ของกรมสรรพากร ภายหลังจากเข้าตรวจสอบบัญชีของปี 2538 เป็นจำนวน 20 ล้านบาท ซึ่งถือว่ามีสาระสำคัญบริษัทได้ยื่นคำอุทธรณ์ เพื่อขอคัดค้านการประเมินภาษีเพิ่มเติมแล้ว เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2540

5. เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำทำให้ยอดขายตกต่ำลง บริษัทจึงจำเป็นต้องลดจำนวนคนงานลงมา อย่างไรก็ตามสถานะการณดังกล่าวสร้างความไม่พอใจให้แก่บรรดาพนักงานของบริษัททำให้เกิดการสไตรด์ขึ้นเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 จนถึงวันจะนำส่งรายงานเหตุการณ์ก็ยังไม่ยุติ

6. เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2540 มีการขายที่ดิน ซึ่งมีราคาตามบัญชี 30 ล้านบาท ไปในราคา 50 ล้านบาท คำสั่ง
- ก. ให้ความหมายของคำว่า “หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น”
 - ข. ให้อธิบาย “วิธีการสอบบัญชี” ที่จะใช้สำหรับแต่ละสถานการณ์ข้างต้น
 - ค. ให้อธิบายลักษณะของรายการปรับปรุง หรือการเปิดเผยข้อมูล (ถ้ามี) ที่จะเกิดขึ้นในแต่ละกรณี
- (20 คะแนน)

ข้อ 3 ให้ใช้สมุดคำตอบสีเขียว

ในการรับงานสอบบัญชีรายใหม่ ผู้สอบบัญชีควรมีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของกิจการ ตลอดจนระบบบัญชีที่สำคัญของกิจการดังกล่าว ให้อธิบายว่าผู้สอบบัญชีควรมีความรู้เรื่องอะไรบ้างในขั้นการเตรียมการสอบบัญชี และจะมีวิธืหาข้อมูลดังกล่าวนั้นได้อย่างไร

(20 คะแนน)

สำนักงาน ก.บข.
การทดสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ครั้งที่ 6 (3/2540)
วิชา การสอบบัญชี 2 (ส่วนอัตรณ์) (14 ธ.ค. 2540)

ข้อ 1 ให้ใช้สมุดคำตอบสีม่วง

ตามที่ได้มีกระแสความต้องการให้เกิด Best Practices หรือการปฏิบัติที่เป็นเลิศในระบบการดูแลจัดการองค์กร (good governance) นั้น นอกเหนือจากองค์ประกอบในสิ่งที่เป็นการตรวจสอบภายใน คณะกรรมการตรวจสอบและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในฐานะผู้มีหน้าที่แสดงความเห็นต่องบการเงิน ถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อระบบการดูแลจัดการองค์กรให้มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ

1. ท่านมีความเห็นว่าผู้สอบบัญชีรับอนุญาตควรจะมีการ Re-engineering ทั้งในภาคบุคคลและงานที่รับผิดชอบด้านใดบ้าง
2. ผลที่ท่านคาดว่าในอนาคตวิชาชีพสอบบัญชีควรจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรจากประเด็นที่ท่านเสนอการ Re-engineering

(20 คะแนน)

ข้อ 2 ให้ใช้สมุดคำตอบสีเขียว

ในการตรวจสอบงบการเงินของบริษัท ชุมพรยนต์การ จำกัด สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2540 ท่านพบว่า

- ก. คลังสินค้าของบริษัทถูกน้ำท่วมจากอุทกภัย เนื่องจากมาจากพายุน้ำท่วมลินดา รถยนต์และอะไหล่ที่ถูกน้ำท่วมเสียหายประมาณ 3 ล้านบาท
- ข. ลูกหนี้รายหนึ่งของบริษัทมีจำนวนเงิน 5 ล้านบาท ประสบปัญหาการเงินและขาดสภาพคล่อง เนื่องจากทำธุรกิจกับสถาบันการเงินแห่งหนึ่งที่ถูกระงับการดำเนินการชั่วคราว ผู้บริหารของบริษัทเชื่อว่าจะสามารถเก็บเงินจากหนี้รายนี้ได้
- ค. บริษัทได้เปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีภาษีเงินได้เป็นวิธีภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีโดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2540 เป็นต้นไป การเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้กำไรสุทธิเพิ่มขึ้น 2 ล้านบาทเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการบันทึกบัญชีเงินได้ตามที่คำนวณตามเงื่อนไขในประมวลรัษฎากร
- ง. คณะกรรมการของบริษัทมีมติให้ปลดคนงานออกจำนวน 20% มีผลทำให้บริษัทต้องจ่ายเงินชดเชยให้กับพนักงานที่ออกจากงานจำนวนเงิน 4 ล้านบาท บริษัทได้จ่ายเงินชดเชยในเดือนตุลาคม 2540

คำสั่ง

รายการข้างต้นมีผลต่องบการเงินปี 2540 ที่ท่านตรวจสอบอย่างไร และถ้าหากท่านเห็นว่ารายการข้างต้นมีผลกระทบต่องบการเงินอย่างมีสาระสำคัญแล้ว และผู้บริหารไม่ยอมปรับปรุงตามที่ท่านเสนอ จงเขียนรายงานการสอบบัญชีจากเหตุการณ์ข้างต้น

(20 คะแนน)

ข้อ 3 ให้ใช้สมุดคำตอบสี่สั้ม

ก. ในฐานะที่ท่านได้รับมอบหมายเป็นปีแรกให้รับผิดชอบงานสอบบัญชีของบริษัท วนิดา จำกัด ซึ่งเป็นลูกค้ายสำคัญของสำนักงานสอบบัญชีที่ท่านปฏิบัติงานอยู่ และเป็นลูกค้าที่สำนักงานสอบบัญชีของท่านได้ตรวจสอบมาหลายปีแล้ว

ผู้สอบบัญชีผู้เป็นหุ้นส่วนได้มอบหนังสือตอบรับงานสอบบัญชี ซึ่งลูกค้าได้ลงนามตอบรับมาแล้วไว้ให้แก่ท่านในฐานะที่ต้องรับผิดชอบในการวางแผนและควบคุมงานภาคสนาม

ให้ทำ

อธิบายการจัดเตรียมและการวางแผนงานสอบบัญชีประจำปีของลูกค้ารายนี้ โดยละเอียดก่อนการเริ่มงานภาคสนามที่ทำการของลูกค้า โดยแยกเป็น

1. ชนิดหรือแหล่งข้อมูลที่ท่านควรแสวงหาในขั้นการเตรียมการ
2. การหาข้อมูลในขั้นเตรียมการตามข้อ 1. ทำเพื่อวัตถุประสงค์ให้ได้ความรู้ในเรื่องใด (ตอบโดยรวม ๆ ไม่จำเป็นต้องระบุวัตถุประสงค์ว่าตรงกับชนิดหรือแหล่งข้อมูลข้อใด)
3. การจัดทำแผนเบื้องต้นสำหรับงานภาคสนาม
4. การสั่งการต่อผู้ช่วย

ข. ให้ระบุประโยชน์ที่จะได้รับการวางแผนงานสอบบัญชีโดยย่อ

(20 คะแนน)

สำนักงาน ก.บช.
การทดสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ครั้งที่ 7 (1/2541)
วิชา การสอบบัญชี 2 (ส่วนอัตรณ์) (14 มิ.ย. 2541)

ข้อ 1 ให้ใช้สมุดคำตอบสีชมพู

ผู้สอบบัญชีได้รับจดหมายจากลูกค้ารายหนึ่ง ต่าหนีบริการของผู้สอบบัญชีหลายประการ

1. ผู้สอบบัญชีไม่ได้ออกไปปฏิบัติงานเอง แต่ใช้ผู้ช่วยซึ่งยังมีประสบการณ์ไม่เพียงพอ ซึ่งเห็นได้จากการทำงานที่ไม่รู้ขั้นตอนการทำงานของบริษัท
2. ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีถามคำถามซ้ำซากทุก ๆ ปี เนื่องจากผู้ช่วยผู้สอบบัญชีเปลี่ยนหน้าทุกปี
3. การเปลี่ยนผู้ช่วยผู้สอบบัญชีทุกปี ทำให้ประเด็นของการตรวจสอบเปลี่ยนไปด้วย เช่น ไม่เคยขอยืนยันยอดเจ้าหนี้มาก่อน มาปีนี้ขอยืนยันยอด ทำให้เสียเวลาเจ้าหน้าที่ของบริษัท
4. การเข้าทำการตรวจสอบล่าช้า ทำให้งานไม่เสร็จตามเวลา

คำถาม

- ก. ถ้าข้อต่าหนีทั้งหมดเป็นจริงจะถือว่าผู้สอบบัญชีไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานการสอบบัญชีได้หรือไม่
- ข. การวางแผนการสอบบัญชีอย่างเหมาะสม จะช่วยแก้ปัญหาข้างต่าได้อย่างไร

(20 คะแนน)

ข้อ 2 ให้ใช้สมุดคำตอบสีขาว

ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต ตามที่กำหนดในมรรยาทของผู้สอบบัญชีหมายถึงอะไร มีความสำคัญอย่างไรต่อการตรวจสอบบัญชี ประกอบด้วยอะไรบ้าง ให้ยกตัวอย่างประกอบพอสังเขปในแต่ละหัวข้อ

(20 คะแนน)

ข้อ 3 ให้ใช้สมุดคำตอบสีเหลือง

ท่านได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้สอบบัญชีของบริษัท บี ซี เอช อินเตอร์ จำกัด สำหรับปีสิ้นสุดเพียงวันที่ 31 มีนาคม 2541 เป็นปีแรก ซึ่งในปีก่อนผู้สอบบัญชีอื่นได้แสดงความเห็นอย่างไม่มีเงื่อนไขตามรายงานลงวันที่ 26 เมษายน 2540

ในการตรวจสอบงบการเงินดังกล่าว สำหรับปี 2541 ท่านได้ตรวจสอบภาคสนามเสร็จสิ้นเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2541 ท่านได้พบข้อสังเกตที่มีสาระสำคัญดังนี้

1. เนื่องจากปัญหาทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลจากการลดค่าของเงินบาท และความผันผวนของตลาดหุ้น ทำให้บริษัทมีผลขาดทุนเป็นจำนวนมากถึง 420 ล้านบาท และทำให้มีขาดทุนสะสมเกินทุนเป็นจำนวนเงินที่มีสาระสำคัญ บริษัทมีหนี้สินหมุนเวียนสูงกว่าสินทรัพย์หมุนเวียนเป็นจำนวนเงิน 1,200

ล้านบาท และยังมีปัจจัยอื่นอีกตามที่กล่าวแล้วในข้อ 2 และ 3 ที่ทำให้มีข้อสงสัยในเรื่องการดำรงอยู่ของกิจการ ท่านได้เรียนปรึกษากับผู้บริหารของบริษัทถึงแผนการในอนาคตของบริษัทที่จะดำเนินการแก้ไขสถานการณ์ให้ดีขึ้น ซึ่งปัจจุบันบริษัทยังไม่สามารถกำหนดแผนการได้อย่างชัดเจน

2. บริษัทผิदनัดชำระหนี้เจ้าหนี้เงินกู้ยืมระยะยาวสองแห่ง ซึ่งเป็นผลให้เจ้าหนี้เงินกู้ยืมฟ้องเรียกชำระหนี้เงินกู้ยืมระยะยาวทั้งจำนวนทันที ซึ่งบริษัทได้จัดประเภทเป็นหนี้สินหมุนเวียนแล้ว ณ 31 มีนาคม 2541

3. บริษัทยังไม่ได้บันทึกดอกเบี้ยค้างจ่ายสำหรับเงินกู้ยืมจากต่างประเทศ จำนวน 60 ล้านบาท เนื่องจากบริษัทคาดว่าจะเจรจาท่องกับเจ้าหนี้เพื่อขอยกเว้นดอกเบี้ยดังกล่าว

ให้ท่านร่างรายงานการสอบบัญชีสำหรับงบการเงินเปรียบเทียบปี 2541 และ 2540 ของบริษัท บี ซี เอช อินเตอร์ จำกัด โดยท่านได้พิจารณาถึงเรื่องดังกล่าวข้างต้นแล้วว่า มีสาระสำคัญต่องบการเงิน (แต่ไม่ร้ายแรง)

(20 คะแนน)

สำนักงาน ก.บช.
การทดสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ครั้งที่ 8 (2/2541)
วิชา การสอบบัญชี 2 (ส่วนอัตรณ์) (13 ก.ย. 2541)

ข้อ 1 ให้ใช้สมุดคำตอบสี่สั้ม

ท่านได้รับการแต่งตั้งจากบริษัท ออโต้ จำกัด ให้เป็นผู้สอบบัญชีในปี 2540 สำหรับงบการเงินสิ้นสุดรอบปี บัญชีวันที่ 31 ธ.ค. 2539 ตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีอื่นในสำนักงานเดียวกันจากการตรวจสอบของท่านพบว่า มีเหตุการณ์ที่มีสาระสำคัญที่กระทบต่อฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2540 และผลการดำเนินงานในรอบปีบัญชีเดียวกัน ดังนี้

ก. ในเดือน พฤษภาคม 2540 บริษัทได้ว่าบริษัทประเมินราคาอิสระประเมินราคาที่ดินบางผืนของบริษัท ซึ่งมีราคาทุนเดิมประมาณ 20 ล้านบาท ตามรายงานการประเมินของบริษัทที่รับประเมินลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2540 ระบุว่าใช้ราคาตลาดยุติธรรมมีมูลค่า 35 ล้านบาท บริษัทได้บันทึกส่วนต่างของราคาทุนเดิมและราคาประเมินของที่ดินดังกล่าวไว้ในบัญชี “ส่วนเกินทุนจากการปรับมูลค่าที่ดินเพิ่ม” ภายใต้ส่วนของผู้ถือหุ้นในงบดุล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2540 แล้ว และได้เปิดเผยเหตุการณ์และการบันทึกบัญชีดังกล่าวในหมายเหตุประกอบงบการเงินแล้ว

ข. บริษัทเป็นจำเลยในคดีฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจากการให้บริการของบริษัทเป็นเงิน 50 ล้านบาท คดีดังกล่าวอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น ฝ่ายบริหารและทนายความเห็นว่า คดีนี้บริษัทอาจจะไม่ต้องชดใช้ค่าเสียหาย ดังนั้นผู้บริหารจึงยังไม่บันทึกผลของความเสียหายนี้ในงบการเงิน แต่ได้เปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงินแล้ว

ค. บริษัทได้เปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงินว่า “ในปี 2540 เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในประเทศไทย ซึ่งเป็นผลกระทบมาจากความผันผวนของค่าเงินสกุลต่างๆ ในภูมิภาคเอเชีย รวมถึงการลดลงของอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ปัญหาการขาดสภาพคล่องภายในประเทศ และความผันผวนของตลาดหุ้นและค่าเงินบาท วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อเนื่องในปีที่จะมาถึง อย่างไรก็ตามในขณะนี้ยังไม่อาจคาดหมายได้อย่างแน่นอนว่า วิกฤตการณ์ดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่ออย่างไรในที่สุด งบการเงินของบริษัทสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2540 จึงยังมีได้รวมรายการปรับปรุง ที่ไม่อาจคาดการณ์ได้จากผลกระทบของวิกฤตการณ์นี้

คำสั่ง

ให้เขียนรายงานการสอบบัญชีเปรียบเทียบ 2 ปี (31 ธ.ค. 2540 และ 2539) โดยมีข้อพิจารณาสำหรับเหตุการณ์ดังกล่าว

(20 คะแนน)

ข้อ 2 ให้ใช้สมุดคำตอบสีฟ้า

แถลงการณ์มาตรฐานการสอบบัญชีฉบับที่ 17 เรื่องการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีสำหรับการควบคุมคุณภาพโดยทั่วไป

2.1 จงบอกมา 4 อย่างว่าครอบคลุมถึงเรื่องอะไรบ้าง

2.2 จงอธิบายว่าผู้สอบบัญชีควรกำหนดนโยบายและวิธีการในควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีโดยทั่วไปเพื่ออะไรสำหรับเรื่องทั้ง 4 อย่างในข้อ 2.1

(20 คะแนน)

ข้อ 3 ให้ใช้สมุดคำตอบสีฟ้า

บริษัทประกอบธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกิ้งกูดล่า โดยไม่ได้เพาะพันธุ์ลูกกิ้งเอง แต่ซื้อลูกกิ้งจากผู้เพาะเลี้ยงอื่น ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาตลาดดูจะเป็นของผู้เพาะเลี้ยง ทำให้บริษัทไม่เคยมีปัญหาเรื่องขายผลผลิตที่ได้ โดยมีลูกค้าเป็นผู้ส่งออกกิ้งแช่แข็งหลายราย โดยทั่วไป บริษัทจะจำหน่ายกิ้งกูดล่าให้ผู้ส่งออก เมื่อกิ้งได้น้ำหนักประมาณ 30 ตัวต่อหนึ่งกิโลกรัม โดยจะขายไปทั้งบ่อตามน้ำหนักที่ได้ราคาที่จะขายได้ในแต่ละบ่อ จึงมีความไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับปริมาณกิ้งที่อยู่รอด โดยแต่ละบ่อจะได้ผลผลิตประมาณ 1,000 กิโลกรัม ซึ่งเป็นเป้าหมายที่บริษัทตั้งไว้ อย่างไรก็ตามอัตราสูญเสียขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ทำให้บางครั้งได้ผลผลิตเพียง 600 กิโลกรัมเท่านั้น

บริษัทมีบ่อเลี้ยงหลายบ่ออายุการเลี้ยงต่างๆ กัน ทำให้โดยเฉลี่ยแล้ว บริษัทจะจำหน่ายผลผลิตได้ทุกๆ 15 วัน นอกจากค่าลูกกิ้งแล้ว ต้นทุนสำคัญคือ ค่าอาหาร จากประสบการณ์อันยาวนาน ทำให้บริษัทมีข้อมูลสถิติค่อนข้างดี และทำประมาณการได้อย่างมีประสิทธิภาพและใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญในการควบคุมและแม้จะอยู่ในภาคการเกษตร แต่ก็เป็นผู้ส่งออกทางอ้อมด้วย ผู้เลี้ยงกิ้งกูดล่าส่วนใหญ่รู้ว่าผู้ส่งออกได้ประโยชน์จากอัตราแลกเปลี่ยน โดยผู้เลี้ยงรายใหญ่มีอำนาจต่อรองอย่างมากในการกำหนดราคา ซึ่งอัตราแลกเปลี่ยนเป็นปัจจัยสำคัญในการต่อรอง

จากข้อมูลข้างต้น ให้กำหนดแนวการสอบบัญชีสำหรับรายการสินค้าคงเหลือ โดยให้แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

1. Test of Controls
2. Analytical Review
3. Test of Details

(20 คะแนน)

สำนักงาน ก.บช.
การทดสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ครั้งที่ 9 (3/2541)
วิชา การสอบบัญชี 2 (ส่วนอัตรณ์) (13 ธ.ค. 2541)

ข้อ 1 ให้ใช้สมุดคำตอบสีเขียว

การเปลี่ยนแปลงทางการบัญชีแบ่งออกได้เป็น 2 อย่าง คือ

1. การเปลี่ยนแปลงที่ทำให้งบการเงินเปรียบเทียบกับไม่ได้และถือว่ามีผลต่อการถือปฏิบัติตามหลักการบัญชีเช่นเดียวกับปีก่อน

2. การเปลี่ยนแปลงที่ทำให้งบการเงินเปรียบเทียบกับไม่ได้แต่ไม่มีผลต่อการถือปฏิบัติตามหลักการบัญชีเช่นเดียวกับปีก่อน

จงบอกประเภทการเปลี่ยนแปลงทั้งสองดังกล่าวตามมาตรฐานการสอบบัญชีของสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 1 ว่าการเปลี่ยนแปลงทั้งสองอย่างแต่ละอย่างมีที่ประเภทและอะไรบ้าง

(20 คะแนน)

ข้อ 2 ให้ใช้สมุดคำตอบสีชมพู

มาตรฐานการสอบบัญชีกำหนดวิธีการควบคุมคุณภาพสอบบัญชีไว้อย่างไรบ้าง จงอธิบายอย่างสังเขป?

(20 คะแนน)

ข้อ 3 ให้ใช้สมุดคำตอบสีส้ม

เนื่องจากสถานะเศรษฐกิจที่ถดถอยในปัจจุบัน ทำให้อาจเกิดสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับความดำรงอยู่ของกิจการ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่องบการเงินและการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีในรายงานการสอบบัญชี

ให้ทำ

ให้ท่านเขียนแผนการตรวจสอบที่จะทำให้ได้ข้อมูลทั้งด้านการเงิน การดำเนินงาน และข้อมูลอื่น ๆ ที่จะชี้ให้ผู้สอบบัญชีเห็นว่ากิจการอาจไม่สามารถดำรงอยู่ได้ โดยระบุวิธีการตรวจสอบที่อาจจำเป็นต้องใช้เพิ่มเติม เพื่อให้ได้หลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นต่องบการเงิน

(20 คะแนน)

สำนักงาน ก.บช.
การทดสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ครั้งที่ 10 (1/2542)
วิชา การสอบบัญชี 2 (ส่วนอัตรณ์) (13 มิ.ย. 2542)

ข้อ 1 ให้ใช้สมุดคำตอบสี่เหลี่ยม

โดยปกติสำนักงานสอบบัญชีจะมีแผนกสอบทานเพื่อทบทวนผลการตรวจสอบเป็นขั้นสุดท้าย แผนกสอบทานนี้ประกอบด้วยบุคคลซึ่งไม่มีหน้าที่เกี่ยวกับงานตรวจสอบรายที่จะสอบทานลูกค้า

วัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานของแผนกสอบทานโดยทั่วไปแล้วเป็นการพิจารณาว่ากระตาดำทำการ และงบการเงินเป็นผลมาจากการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป ได้มีการปฏิบัติตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปแล้ว และได้มีการปฏิบัติตามนโยบายและคู่มือการทำงานของสำนักงานด้วย

ถ้าท่านได้มีโอกาสควบคุมดูแลงานของแผนกสอบทานในสำนักงานสอบบัญชี กรอบการปฏิบัติงานของท่านควรรวมงานด้านใดบ้าง และแต่ละด้านที่ท่านกล่าวถึงท่านมีประเด็นสอบทานอย่างไรบ้าง

(20 คะแนน)

ข้อ 2 ให้ใช้สมุดคำตอบสีขาว

ก. ภายหลังจากรับงานสอบบัญชีแล้ว ผู้สอบบัญชีพบว่าธุรกิจของกิจการลูกค้ามีความสลับซับซ้อน และต้องใช้ความสามารถเฉพาะด้านในการตรวจสอบและผู้สอบบัญชีคิดว่าตนเองไม่มีความสามารถพอ ผู้สอบบัญชีควรจะทำอย่างไร จงบอกมาสัก 4 ข้อ

ข. บุคคลโดยทั่วไปเชื่อว่าผู้สอบบัญชีไม่มีความเป็นอิสระโดยแท้จริงตราบไ้ที่การจ่ายค่าตรวจสอบบัญชีขึ้นอยู่กับฝ่ายบริหารของกิจการลูกค้า จงอธิบาย 2 วิธีการที่จะช่วยลดการขาดความเป็นอิสระดังกล่าว

(20 คะแนน)

ข้อ 3 ให้ใช้สมุดคำตอบสีม่วง

(1) ตามปกติผู้สอบบัญชีจะออกรายงานมาตรฐานแบบไม่มีเงื่อนไข เมื่อเข้าเงื่อนไข 5 ประการให้ทำ เงื่อนไข 5 ประการนั้น มีอะไรบ้าง

(2) รายงานผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข ตามประกาศ ก.บช. ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2541) ที่ให้มีผลบังคับใช้กับงบการเงินที่มีรอบปีบัญชีสิ้นสุดในหรือหลังวันที่ 31 ธันวาคม 2541 มีองค์ประกอบแบ่งออกได้ 7 ส่วนให้ทำ องค์ประกอบ 7 ส่วนนั้น มีอะไรบ้าง อธิบายเพียงสังเขป

(3) ผู้สอบบัญชีควรเขียนรายงานการสอบบัญชีเสนอต่อผู้ใด

- ก ในกรณีที่บริษัทจำกัด
- ข ในกรณีที่หุ้นส่วน
- ค ในกรณีที่กิจการเจ้าของคนเดียว

(4) เหตุผลที่เป็นประเด็นสำคัญอะไรที่ทำให้ผู้สอบบัญชีเสนอรายงานแบบ “ไม่แสดงความเห็น” กับรายงานแบบ “ไม่ถูกต้อง”

(20 คะแนน)

สำนักงาน ก.บช.
การทดสอบความรู้ของผู้ซื้อขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ครั้งที่ 11 (2/2542)
วิชา การสอบบัญชี 2 (ส่วนอัตรณ์) (12 ก.ย. 2542)

ข้อ 1 ให้ใช้สมุดคำตอบสี่สั้ม

ท่านได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้สอบบัญชีเป็นปีแรกของบริษัท สุริยะเทพ จำกัด สำหรับรอบปีบัญชี สิ้นสุด 31 มีนาคม 2542 ยอดคงเหลือของบัญชีลูกหนี้ได้ยืนยันเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2541 ซึ่ง ณ วันนี้มี บัญชีลูกหนี้ประมาณ 200 ราย รวมยอดทั้งสิ้นเป็นเงิน 956,750, บาท ได้เลือกบัญชีลูกหนี้ 75 ราย รวมเป็น ยอด 650,725, บาท เพื่อขอส่งหนังสือยืนยันยอด และได้รับคืนมา 55 ราย ซึ่งลูกหนี้จำนวน 30 ราย ได้รับคืน โดยไม่มีข้อสังเกตใดๆ อีก 14 ราย มีข้อสังเกตเล็กน้อยที่ไม่เกี่ยวกับด้านการเงินที่เหลือ อีก 11 ราย ได้รับ ข้อสังเกตหรือข้อโต้แย้งดังนี้

1. ขอเรียนว่าตอบหนังสือยืนยันยอดค้างชำระไม่ได้ เพราะบริษัทของเราใช้ระบบบัญชีใบสำคัญ
2. ยอดคงเหลือจำนวน 1,050 บาท ได้ชำระแล้วเมื่อ 23 ธันวาคม 2541
3. ยอดคงเหลือจำนวน 7,750 บาท ได้ชำระแล้วเมื่อ 5 มกราคม 2541
4. ยอดข้างต้นได้ชำระแล้ว (4 ราย)
5. บริษัทฯ มิได้มียอดค้างชำระกับท่าน ณ 31 ธันวาคม 2541 จำนวนสินค้าตามใบกำกับบลงวันที่ 30 ธันวาคม 2541 เลขที่ 25050 จำนวน 11,550 บาท ได้รับเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2542 เงื่อนไข FOB destination
6. เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2541 เราได้ชำระค่าสินค้าส่งหน้าจำนวน 2,500 บาทแล้ว ซึ่งควร จะพอแก่การชำระใบกำกับสินค้าทั้ง 2 ฉบับ ซึ่งมียอดรวม 1,350 บาท ตามที่แจ้งมา
7. ไม่เคยได้รับสินค้าตามที่แจ้ง (2 ราย)

ให้ท่านอธิบายให้เป็นที่เข้าใจว่า ในกรณีต่างๆ ข้างต้นท่านจะดำเนินการอย่างไรต่อไปในขั้นตอนการตรวจสอบ

(20 คะแนน)

ข้อ 2 ให้ใช้สมุดคำตอบสีเขียว

สมมติท่านได้ทำการสอบทานงานสอบบัญชีของผู้ช่วยท่าน นายประวัตติ ควรระวัง ณ วันที่ 12 มีนาคม 2542

วันที่ 10 ตุลาคม 2541 นายประวัตติฯ ได้รวบรวมข้อเท็จจริงเสนอท่าน ดังนี้

1. ชื่อลูกค้า บริษัท มิตรอารี ประเทศไทย จำกัด ผู้ถือหุ้นใหญ่ คือ บริษัท วาเซโด จำกัด เป็นบริษัทจดทะเบียนในประเทศญี่ปุ่น

2. บริษัท วาเซโด จำกัด ถือหุ้นทุน 90% ในบริษัท ดวงใจ จำกัด ซึ่งตั้งอยู่ในประเทศไทย เพื่อป้อนสินค้าบางรายการให้บริษัท มิตรอารี ประเทศไทย จำกัด จำหน่าย

3. สินค้าบางรายการนำเข้าจากบริษัท วาเซโด จำกัด และจากบริษัทอื่นในประเทศญี่ปุ่น

4. ยอดขายแต่ละปีเพิ่มมาก

5. บริษัท มิตรอารี ประเทศไทย จำกัด กำหนดนโยบายให้ค่านายหน้าตามค่าขายที่เรียกเก็บเงินได้แล้ว

6. อัตราดอกเบี้ยโดยทั่วไปในปีปัจจุบันลดกว่าปีก่อน

7. ค่าเงินเยนปีปัจจุบันสูงขึ้น 20%

8. บริษัท มิตรอารี ประเทศไทย จำกัด ใช้จ่ายเงินจำนวนมากในการแก้ไขระบบ Y2K

ให้ท่าน จัดทำกระดาษทำการ บันทึกประเด็นที่พบในการสอบทานสำหรับงวดบัญชี 31 ธ.ค. 2541 โดยสรุปประเด็นการสอบทานผลการตรวจสอบให้ชัดเจน

(20 คะแนน)

ข้อ 3 ให้ใช้สมุดคำตอบสี่เหลี่ยม

บริษัท นำพัฒนา จำกัด จัดทำงบการเงินเปรียบเทียบสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2541 กับ 2540 เสนอให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบ ผลการตรวจสอบพบว่า งบการเงินปี 2540 ผู้สอบบัญชีเสนอรายงานการสอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข อย่างไรก็ตาม บริษัทเปลี่ยนอัตราค่าเสื่อมราคาอาคารในงบการเงินปี 2541 ใหม่ จากร้อยละ 5 เป็นร้อยละ 4 บริษัทตัดค่าเสื่อมราคามาแล้วนับจนถึงวันที่ 1 มกราคม 2541 เป็นเวลา 5 ปีพอดี บริษัทปรับปรุงผลการเปลี่ยนแปลงในงบการเงินปี 2541 โดยวิธีเปลี่ยนทันทีเป็นต้นไปตามวิธีนี้ มูลค่าสุทธิตามบัญชีของบัญชีอาคาร ณ วันที่ 1 มกราคม 2541 จะตัดค่าเสื่อมราคาเป็นค่าใช้จ่ายตามอายุการใช้งานใหม่ที่คงเหลืออยู่ ซึ่งได้แก่ 20 ปี อย่างไรก็ตามว่า

ก) ถ้าการเปลี่ยนแปลงอัตราค่าเสื่อมราคานั้นเกิดขึ้นเนื่องจากการประเมินอายุการใช้งานของอาคารใหม่ในปี 2541 รายงานการสอบบัญชีต่องบการเงินเปรียบเทียบจะแสดงความเห็นอย่างไร

ข) ถ้าการเปลี่ยนแปลงอัตราค่าเสื่อมราคานั้นเกิดขึ้นเนื่องจากการประเมินอายุการใช้งานของอาคารใหม่ในปี 2541 แต่บริษัทยังคงตัดค่าเสื่อมราคาในอัตราเดิมและผลต่างของอัตราใหม่กับอัตราเดิมมีผลกระทบต่องบการเงินระหว่างกาลในแต่ละปีอย่างมีสาระสำคัญ ผู้สอบบัญชีจะเสนอรายงานการสอบบัญชีต่องบการเงินเปรียบเทียบอย่างไร

ทั้งสองกรณีให้เขียนรายงานเฉพาะวรรคอธิบาย และวรรคความเห็นเท่านั้น และให้อธิบายเหตุผลของการเสนอรายงานดังกล่าวด้วย

(20 คะแนน)

สำนักงาน ก.บข.
การทดสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ครั้งที่ 12 (3/2542)
วิชา การสอบบัญชี 2 (ส่วนอัตรณ์) (12 ธ.ค. 2542)

ข้อ 1 ให้ใช้สมุดคำตอบสี่เหลี่ยม

ตามที่คณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชีได้ออกประกาศ ก.บข. ฉบับที่ 40 เรื่อง แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และให้ยกเลิกประกาศ ก.บข. ฉบับที่ 19 เรื่อง มาตรฐานการสอบบัญชี

คำถาม

ก. ในปัจจุบันผู้สอบบัญชีใช้อะไรเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงาน และมีประเด็นอะไรบ้างที่ควรกล่าวถึงในการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้

ข. ประกาศ ก.บข. ฉบับที่ 40 กำหนดให้ผู้สอบบัญชีใช้วารณฐานในการสังเกต และสงสัย หมายถึงให้ทำอย่างไร

(20 คะแนน)

ข้อ 2 ให้ใช้สมุดคำตอบสี่เหลี่ยม

ท่านได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้สอบบัญชีของบริษัท ชนะชัย จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ โดยตรวจสอบงบการเงินรวมของบริษัท และบริษัทย่อย และงบการเงินเฉพาะของบริษัท สำหรับปีสำหรับปีสิ้นสุดเพียงวันที่ 30 กันยายน 2542 อีกวาระหนึ่ง ซึ่งในปีก่อนท่านได้แสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไขต่องบการเงินปี 2541 ว่ายกเว้นผลของรายการปรับปรุงที่อาจมีขึ้น ถ้าได้ตรวจสอบงบการเงินของบริษัท รวม 2 แห่ง ซึ่งส่วนได้เสียในขาดทุนสุทธิของบริษัทดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 5.60 ของขาดทุนสุทธิของบริษัท

จากการตรวจสอบงบการเงินสำหรับปี 2542 ซึ่งท่านได้ตรวจสอบภาคสนามเสร็จสิ้นเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2542 ท่านได้พบเรื่องดังต่อไปนี้

1. งบการเงินของบริษัทรวม 2 บริษัทดังกล่าวยังไม่มีการตรวจสอบ ซึ่งส่วนได้เสียในขาดทุนสุทธิที่ยังไม่ได้แบ่งของบริษัทรวมดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 6.80 ของขาดทุนสุทธิของบริษัท
2. ตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 1 งบการเงินรวมของบริษัทและบริษัทย่อยสำหรับปี 2542 แสดงขาดทุนสุทธิ 200 ล้านบาท มีขาดทุนสะสม 300 ล้านบาท และ ณ วันที่ 30 กันยายน 2542 มีขาดทุนเกินทุน 150 ล้านบาท มีหนี้สินหมุนเวียนสูงกว่าสินทรัพย์หมุนเวียนเป็นจำนวน 130 ล้านบาท นอกจากนี้ในระหว่างปี 2542 เจ้าหนี้เงินกู้ระยะยาวรายหนึ่งได้ฟ้องบริษัท จากการที่บริษัทขาดชำระหนี้ตามสัญญา ปัจจุบันบริษัทอยู่ในระหว่างการเจรจาขอปรับโครงสร้างหนี้กับเจ้าหนี้ต่าง ๆ (ตามที่เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 12)
3. ณ วันที่ 30 กันยายน 2542 ค่าใช้จ่ายก่อนเริ่มดำเนินงานมียอดรวม 10 ล้านบาท ซึ่งบริษัทคาดว่าจะไม่สามารถจะใช้ประโยชน์ได้ในอนาคต บริษัทยังไม่ได้ตัดจำหน่ายออกจากบัญชี

4. ในระหว่างปีบริษัทได้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายเกี่ยวกับการตราสินค้าคงเหลือตามวิธีเข้าก่อนออกก่อน มาเป็นวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ซึ่งท่านเห็นชอบด้วย โดยบริษัทได้เปิดเผยนโยบายดังกล่าวและผลกระทบในหมายเหตุประกอบงบการเงินในข้อ 3 แล้ว

ท่านพิจารณาว่าประเด็นที่ 2 มีสาระสำคัญต่องบการเงินอย่างมาก ส่วนประเด็นอื่นมีสาระสำคัญต่องบการเงินแต่ไม่ร้ายแรง

ให้ท่าน

เขียนรายงานการตรวจสอบบัญชีต่องบการเงินเปรียบเทียบกับปี 2542 และ 2541 ของบริษัท ชนะชัย จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อยข้างต้น

(20 คะแนน)

ข้อ 3 ให้ใช้สมุดคำตอบสีเขียว

ต้นปี พ.ศ.2541 บริษัท ดวงใจ แพลคเตอร์ จำกัด รับซื้อลูกหนี้ของสถาบันการเงินแห่งหนึ่ง มูลค่าลูกหนี้ของสถาบันการเงินแห่งหนึ่ง มูลค่าลูกหนี้ทั้งหมด 450 ล้านบาท ซื้อในราคา 250 ล้านบาท โดยจ่ายเงินล่วงหน้าให้ประมาณ 80% ส่วนอีก 20% จะให้เมื่อลูกหนี้จ่ายชำระเงินให้บริษัท ดวงใจ แพลคเตอร์ จำกัด ครั้งหนึ่งของมูลค่าหนี้ บริษัท ดวงใจ แพลคเตอร์ จำกัด รับภาระจัดทำบัญชีแยกประเภท และบัญชีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับบัญชีลูกหนี้ดังกล่าว พร้อมทั้งทำหน้าที่จัดเก็บหนี้ ตามข้อตกลงบริษัท ดวงใจ แพลคเตอร์ จำกัด ต้องรับความสูญเสียที่อาจจะเกิดขึ้นจากการที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้

คำสั่ง ให้ท่านจัดทำกระดาษทำการเกี่ยวกับแนวการสอบบัญชีลูกหนี้ที่บริษัท ดวงใจ แพลคเตอร์ จำกัด ได้รับซื้อมาสำหรับปี สิ้นสุดวัน 31 ธันวาคม 2541

(20 คะแนน)

สำนักงาน ก.บข.
การทดสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ครั้งที่ 13 (1/2543)
วิชา การสอบบัญชี 2 (ส่วนอัตรณ์) (11 มิ.ย. 2542)

ข้อ 1 ให้ใช้สมุดคำตอบสีขาว

“ในการปฏิบัติงานตรวจสอบงบการเงิน ผู้สอบบัญชีควรมีหรือได้รับความรู้เกี่ยวกับธุรกิจที่ตรวจสอบอย่างเพียงพอที่จะทำให้ผู้สอบบัญชีสามารถระบุและเข้าใจเหตุการณ์ รายการ และวิธีการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้สอบบัญชีเห็นว่าอาจมีผลกระทบต่องบการเงิน หรือต่อการปฏิบัติงานตรวจสอบ หรือต่อรายงานของผู้สอบบัญชี” ท่านเห็นด้วยกับคำกล่าวนี้อหรือไม่ อย่างไร

(20 คะแนน)

ข้อ 2 ให้ใช้สมุดคำตอบสีชมพู

บริษัท จัน จำกัด จดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2539 ด้วยเงินทุนจดทะเบียน 100 ล้านบาท ประกอบธุรกิจนำเข้าเครื่องจักรเพื่อใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมและจำหน่ายให้แก่ลูกค้าในประเทศ สถานะการเงินของบริษัทจัดอยู่ในเกณฑ์ที่มั่นคงพอใช้แม้ว่าจะอยู่ภายใต้ภาวะวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ บริษัทมีลูกหนี้การค้าประมาณ 100 ราย ส่วนใหญ่เป็นธุรกิจโรงงานอุตสาหกรรมประเภทสิ่งทอและอะไหล่รถยนต์ ยอดขายสำหรับปี 2542 มีประมาณ 600 ล้านบาท ฝ่ายบริหารคาดว่าในปี 2543 บริษัทจะสามารถเพิ่มยอดขายได้ประมาณ 10% โดยคาดว่าจะได้จากการขยายตลาดไปสู่อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมใน 2543 ฝ่ายบริหารของบริษัทยังไม่มีแผนงานที่จะตั้งแผนกตรวจสอบภายใน เนื่องจากมีงบประมาณจำกัด และสถานที่ทำการมีเพียงแห่งเดียว บริษัทใช้คอมพิวเตอร์ในการประมวลข้อมูลทางการเงิน เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ของบริษัทมีความรู้และความเชี่ยวชาญเพราะอยู่กับบริษัทตั้งแต่ปี 2539 ซึ่งเป็นปีที่จัดตั้งบริษัท และไม่เคยมีประวัติเรื่องการทุจริตหรือโดนฟ้องร้องแต่อย่างใด

รอบปีการเงินของบริษัทคือวันที่ 31 ธันวาคม ให้ท่านจัดทำแนวการตรวจสอบบัญชี (Audit Program) - บัญชีลูกหนี้การค้า สำหรับการตรวจสอบงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2543

(20 คะแนน)

ข้อ 3 ให้ใช้สมุดคำตอบสีเขียว

บริษัท กรุงเทพ สแควร์ จำกัด ได้แต่งตั้งให้ท่านเป็นผู้สอบบัญชีของบริษัทสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2542 เป็นปีแรก ซึ่งในปี 2541 ผู้สอบบัญชีคนก่อนได้แสดงความเห็น

อย่างไร้เงื่อนไขต่องบการเงินดังกล่าว โดยมีวรรคเน้นข้อมูลเพิ่มเติมหลังวรรคความเห็นในเรื่องความไม่แน่นอนเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการ ตามรายงานลงวันที่ 25 มีนาคม 2542

จากการตรวจสอบงบการเงินสำหรับปี 2542 ท่านได้พบข้อสังเกตดังนี้

1. บริษัทมีขาดทุนสุทธิเป็นจำนวนมาก และมีขาดทุนสะสมเป็นจำนวนที่มีสาระสำคัญ มีหนี้สินสูงกว่าสินทรัพย์หมุนเวียนเป็นจำนวน 70 ล้านบาท อย่างไรก็ตามภายหลังจากวันสิ้นงวด บริษัทได้ดำเนินการเพิ่มทุนอีก 200 ล้านบาท และบริษัทผู้ถือหุ้นรายใหญ่ได้ยื่นที่ให้การสนับสนุนทางการเงินกับบริษัท
2. จากการตรวจสอบบัญชีที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ซึ่งมีราคาตามบัญชีสุทธิประมาณ 600 ล้านบาท จากข้อมูลในข้อ 1 ซึ่งท่านพบว่าบริษัทมีขาดทุนสุทธิอย่างต่อเนื่องมาตลอดในอดีตที่ผ่านมา และผู้บริหารคาดว่าบริษัทจะยังไม่สามารถทำอะไรได้ ถ้ายังไม่สามารถปรับราคาสินค้าให้สูงขึ้นได้ ซึ่งทำให้ท่านมีข้อสงสัยว่า ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ของบริษัทอาจเกิดการด้อยค่า (ในอดีตบริษัทยังไม่เคยมีการประเมินราคาสินทรัพย์ดังกล่าวเลย) ท่านได้แจ้งผู้บริหารของบริษัทว่าบริษัทควรจะได้พิจารณาจัดทำประมาณการกระแสเงินสดในอนาคต (Discounted cash flows) เพื่อพิจารณามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์ดังกล่าว ผู้บริหารคาดว่าสินทรัพย์ดังกล่าวอาจมีการด้อยค่า แต่ปฏิเสธที่จะทำประมาณการกระแสเงินสดในอนาคตดังกล่าว เนื่องจากไม่มีข้อมูลเพียงพอ และบริษัทก็ไม่เห็นด้วยที่จะให้มีการประเมินราคาสินทรัพย์ดังกล่าวโดยผู้ประเมินอิสระ อย่างไรก็ตามท่านเห็นว่า ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์มีจำนวนที่มีสาระสำคัญอย่างมากต่องบการเงิน

ให้ท่าน

- ก. ร่างรายงานการตรวจสอบต่องบการเงินเปรียบเทียบสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2542 และ 2541 ของบริษัทดังกล่าว
- ข. ในกรณีที่บริษัทได้ให้ผู้ประเมินราคาอิสระประเมินราคาสินทรัพย์ดังกล่าว แล้วพบว่าสินทรัพย์ดังกล่าวมีการด้อยค่า แต่บริษัทปฏิเสธที่จะบันทึกขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ดังกล่าว ท่านควรจะเสนอรายงานอย่างไรสำหรับกรณีนี้ ให้ท่านอธิบายโดยไม่ต้องเขียนรายงานอีก

(20 คะแนน)

สำนักงาน ก.บข.
การทดสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ครั้งที่ 14 (2/2543)
วิชา การสอบบัญชี 2 (ส่วนอัตรณ์) (10 ก.ย. 2543)

ข้อ 1 ให้ใช้สมุดคำตอบสี่สั้ม

ในการประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปีของบริษัท พรรณนา จำกัด เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2542 ท่านได้รับการแต่งตั้งจากที่ประชุมให้เป็นผู้สอบบัญชีสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2542 ของบริษัท พรรณนา จำกัด ซึ่งเป็นปีที่สองที่ท่านตรวจบัญชีบริษัทแห่งนี้

ท่านได้เสนอรายงานของผู้สอบบัญชีแบบมีเงื่อนไขต่องบการเงินปี 2541 ว่า ยกเว้นผลกระทบต่อ งบการเงินปี 2541 จากการไม่บันทึกขาดทุนจากการด้อยค่าของเงินลงทุนทั่วไปดังที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบ งบการเงิน 14 ตามรายงานของท่านลงวันที่ 31 มีนาคม 2542 อย่างไรก็ดี ในปี 2542 ฝ่ายบริหารของบริษัท ได้ ปรับปรุงบัญชีขาดทุนจากการด้อยค่าของเงินลงทุนทั่วไปดังกล่าวในงบการเงินปี 2541 ตามหลักการบัญชีที่ รับรองทั่วไปเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

บริษัทหยุดการก่อสร้างอาคารโรงงานตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2541 เนื่องจากบริษัทประสบปัญหา จากภาวะวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ในปี 2542 บริษัทได้บันทึกดอกเบี้ยจ่าย และค่าใช้จ่ายทางการเงินอื่นที่ เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างอาคารโรงงานจำนวนเงินประมาณ 45 ล้านบาท เป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนอาคารโรงงาน ระหว่างก่อสร้าง และได้เปิดเผยเรื่องนี้ไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน 15 เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

บริษัทมีผลขาดทุนสุทธิสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2542 เป็นจำนวนเงิน 300 ล้านบาท มี ยอด

สินทรัพย์รวม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2542 เป็นจำนวนเงินรวม 3,800 ล้านบาท

ให้ท่าน เสนอรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต่องบการเงินเปรียบเทียบสำหรับแต่ละปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2542 และ 2541

(20 คะแนน)

ข้อ 2 ให้ใช้สมุดคำตอบสีฟ้า

ท่านเป็นผู้สอบบัญชีบริษัทยอดยิ่ง จำกัด (มหาชน) และอยู่ระหว่างการจัดทำแนวการสอบบัญชีสำหรับตรวจสอบบัญชีอุปกรณ์ผลิต สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2543 ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการตรวจสอบบัญชีอุปกรณ์ผลิต มีดังนี้

1. บริษัทมีนโยบายบันทึกต้นทุนการซื้ออุปกรณ์การผลิตที่มีมูลค่าตั้งแต่ 100,000 บาท เป็นสินทรัพย์ โดยต้องได้รับการอนุมัติจากกรรมการผู้จัดการ
2. จากการประเมินประสิทธิภาพควบคุมภายใน ท่านทราบว่า บริษัทไม่มีการจัดทำห้สมุดอุปกรณ์รายตัว นอกจากนี้ กรณีการยกเลิกหรือจำหน่ายอุปกรณ์ผลิต ผู้จัดการฝ่ายผลิตจะเป็นผู้ทำรายงานแจ้งให้กรรมการผู้จัดการทราบ อย่างไรก็ตาม บริษัทไม่มีการสอบทานอย่างเป็นระยะว่า มีรายการยกเลิกหรือจำหน่ายอุปกรณ์ผลิตใดหรือไม่ที่ไม่ได้รับการรายงาน
3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลทางการเงิน ปรากฏดังนี้

	งานตรวจสอบแล้ว		ยังไม่ได้
	2541	2542	ตรวจสอบ 2543
อุปกรณ์ผลิต (ล้านบาท)	900	1,100	1,000
กำไร(ขาดทุน)จากการจำหน่าย สินทรัพย์ (ล้านบาท)	(60)	(150)	(250)
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา (ล้าน บาท)	25	50	100
ค่าเสื่อมราคา (ล้านบาท)	85	105	110
กำไร(ขาดทุน)สุทธิ (ล้านบาท)	(500)	(600)	(700)

ให้ทำ แนวการสอบบัญชีสำหรับการตรวจสอบความถูกต้องของยอดคงเหลือ (substantive test) ของบัญชีอุปกรณ์ผลิต ณ 31 ธันวาคม 2543 เฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเพิ่มเติมข้างต้น

(20 คะแนน)

ข้อ 3 ให้ใช้สมุดคำตอบสี่เหลี่ยม

ในการสอบบัญชีของกิจการทั่วไป ผู้สอบบัญชีมีวิธีการตรวจสอบอย่างไร เพื่อให้มั่นใจว่ากิจการได้บันทึกเงินกู้ยืม และหนี้สินต่างๆ ในบัญชีครบถ้วน และหากได้ดำเนินการดังกล่าวแล้ว ต่อมาในภายหลังมีการพบว่ากรรมการของบริษัทได้กู้ยืมเงินจากบุคคลภายนอกในนามของบริษัทโดยไม่ได้บันทึกเงินกู้ยืมดังกล่าวไว้ในบัญชีของกิจการ ในกรณีนี้ให้ท่านวิเคราะห์ว่าผู้สอบบัญชีได้ปฏิบัติงานสอบบัญชีเพื่อลดความเสี่ยงภาวะความรับผิดชอบของการเป็นผู้สอบบัญชีครบถ้วนแล้วหรือยัง

(20 คะแนน)

สำนักงาน ก.บช.
การทดสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ครั้งที่ 15 (3/2543)
วิชา การสอบบัญชี 2 (ส่วนอัตรณ์) (10 ธ.ค. 2543)

ข้อ 1 ให้ใช้สมุดคำตอบสีขาว

ท่านได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้สอบบัญชีสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 พฤศจิกายน 2543 ของบริษัท เอ็งฟ้า จำกัด เป็นปีแรก งบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 พฤศจิกายน 2542 ตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีอื่น ซึ่งได้รายงานไว้อย่างมีเงื่อนไข เนื่องจากบริษัทไม่ได้บันทึกค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์ จำนวน 20 ล้านบาทไว้ในงบการเงิน ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป ตามรายงานลงวันที่ 31 ธันวาคม 2542

อย่างไรก็ดี ในปี 2543 ฝ่ายบริหารของบริษัทได้ปรับปรุง โดยได้บันทึกค่าเสื่อมราคามดังกล่าวในงบการเงินปี 2542 ตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ท่านซึ่งเป็นผู้สอบบัญชีปี 2543 ได้ตรวจสอบรายการปรับปรุงดังกล่าวแล้ว และในระหว่างการตรวจสอบปี 2543 ท่านได้ตรวจพบข้อผิดพลาดของปีก่อน (2542) เนื่องจากสินค้าคงเหลือที่แสดงในงบดุล ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2542 แสดงไว้สูงกว่าความเป็นจริง 30 ล้านบาท เนื่องจากข้อผิดพลาดในการคำนวณราคาของสินค้า ทำให้กำไรสุทธิของปี 2542 สูงไป 2.1 ล้านบาท (สุทธิหลังหักภาษี 9 ล้านบาท) ท่านได้แจ้งให้ผู้บริหารได้ทราบถึงข้อผิดพลาดดังกล่าว และเห็นชอบด้วยที่จะปรับปรุงงบการเงินปีก่อน

ให้ท่าน

เสนอรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต่องบการเงินเปรียบเทียบสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 พฤศจิกายน 2543 และ 2542

(20 คะแนน)

ข้อ 2 ให้ใช้สมุดคำตอบสี่ชมพู

ผู้สอบบัญชีควรมีความรู้หรือได้รับความรู้เกี่ยวกับธุรกิจที่ตนตรวจสอบอย่างเพียงพอ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีให้ทำ

- ก. จงระบุและอธิบายประโยชน์ของการมีความรู้กับธุรกิจที่ผู้สอบบัญชีสามารถนำไปใช้ในงานสอบบัญชีของตน ให้ชัดเจน จำนวน 4 ประการ
- ข. จงระบุและอธิบายวิธีการที่ผู้สอบบัญชีใช้เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้เกี่ยวกับธุรกิจที่ตนตรวจสอบ จำนวน 4 ประการ

(20 คะแนน)

ข้อ 3 ให้ใช้สมุดคำตอบสีเหลือง

บริษัทแห่งหนึ่งได้ทาบถามขอให้นาย ก. รับเป็นผู้สอบบัญชีของบริษัท โดยให้ข้อเท็จจริงแก่นาย ก. ว่าในปีที่ผ่านมาผู้สอบบัญชีคนเดิมได้เสนอรายงานอย่างมีเงื่อนไขต่องบการเงินของบริษัทฯ ทำให้บริษัทมีปัญหาอย่างมากกับเจ้าหนี้สถาบันการเงิน ดังนั้นจึงขอให้นาย ก. รับงานการสอบบัญชีโดยมีเงื่อนไข นาย ก. จะต้องแสดงความเห็นอย่างไม่มีเงื่อนไขต่องบการเงินปีปัจจุบัน

- ก) ในกรณีที่นาย ก. ตอบตกลงรับงานทันทีโดยยอมรับเงื่อนไขที่บริษัทกำหนด ขอให้ท่านวิจารณ์ความประพฤติของนาย ก. ว่าสอดคล้อง หรือขัดกับมรรยาทของผู้สอบบัญชีหรือไม่
- ข) หากท่านเป็นนาย ก. ท่านจะปฏิบัติเช่นใดกับเหตุการณ์นี้

(20 คะแนน)

สำนักงาน ก.บข.
การทดสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ครั้งที่ 16 (1/2544)
วิชา การสอบบัญชี 2 (ส่วนอัตรณ์) (9 มิ.ย. 2544)

ข้อ 1 ให้ใช้สมุดคำตอบสี่เหลี่ยม

จงอธิบายถึงวิธีปฏิบัติที่ผู้สอบบัญชีพึงกระทำในกรณีที่ได้รับทาบทามให้เป็นผู้สอบบัญชีของกิจการเป็นปีแรก

(20 คะแนน)

ข้อ 2 ให้ใช้สมุดคำตอบสีขาว

ท่านได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้สอบบัญชีของบริษัท รวยรวดเร็ว จำกัด สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2543 แต่ท่านเพิ่งได้รับการแต่งตั้งเมื่อวันที่ 31 มกราคม 2544 โดยบริษัทนี้เป็นผู้ผลิตสินค้าประเภทสิ่งทอ โดยมีการขายทั้งในและต่างประเทศ

ให้ท่านจัดทำแนวการสอบบัญชี (AUDIT PROGRAM) สำหรับบัญชีสินค้าคงเหลือแบบสมบูรณ์ โดยให้ระบุถึงวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบ วิธีและเทคนิคการสอบบัญชี รวมถึงข้อมูลอื่นที่จำเป็นหรือเป็นประโยชน์ที่จะระบุไว้ในแนวการสอบบัญชี

(20 คะแนน)

ข้อ 3. (ข้อสอบ ก.บข. ครั้งที่ 16 ข้อ 3 มิ.ย. 2544)

ท่านได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้สอบบัญชีของบริษัท เอ็น เค อีเลคโทรนิคส์ จำกัด สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2544 เป็นปีแรก ในปีก่อนผู้สอบบัญชีคนก่อนได้เสนอรายงานลงวันที่ 31 มีนาคม 2544 โดยได้แสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไขต่องบการเงินเกี่ยวกับความไม่เพียงพอของค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้การค้าจำนวน 14.5 ล้านบาท ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป นอกจากนั้นยังมีวรรคเน้นข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับความไม่แน่นอนของคดีความที่บริษัทถูกฟ้องร้องโดยกรมสรรพากร ซึ่งคิดเป็นค่าภาษีรวมค่าปรับเงินเพิ่มจำนวน 15 ล้านบาท ซึ่งยังไม่ทราบผลของคดี บริษัทจึงยังไม่ได้ตั้งบันทึกหนี้สินสำหรับค่าปรับดังกล่าว

ท่านทำการตรวจสอบเสร็จสิ้นเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2544 โดยพบข้อสังเกตดังต่อไปนี้

1. บริษัทได้ทำสัญญาซื้อที่ดินกับบริษัทแห่งหนึ่งในปี 2542 เพื่อจะใช้ก่อสร้างอาคารเก็บสินค้า โดยบริษัทได้จ่ายค่ามัดจำที่ดินดังกล่าวแล้วจำนวน 8.5 ล้านบาท ที่เหลืออีก 10 ล้านบาทจะจ่ายชำระในวันที่มีการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดิน อย่างไรก็ตาม ณ วันที่ 31 มีนาคม 2544 บริษัทยังไม่สามารถโอนที่ดินดังกล่าวเป็นของบริษัทได้ เนื่องจากผู้ขายได้นำโฉนดที่ดินดังกล่าวไปค้ำประกันเงินกู้ยืมกับธนาคาร และอยู่ในระหว่างการปรับโครงสร้างหนี้ ท่านได้สอบถามข้อมูลจากทนายความของบริษัท ได้ทราบว่าบริษัทกำลังดำเนินการฟ้องร้องผู้ขายเพื่อขอเรียกค่ามัดจำคืน แต่โอกาสที่จะได้รับคืนคงจะมีน้อย เพราะบริษัท

คาดว่าผู้ขายคงไม่มีความสามารถในการจ่ายชำระ ท่านได้เสนอให้บริษัทพิจารณาตั้งค่าเผื่อการด้อยค่าของค่ามัดจำดังกล่าวแล้วจำนวน 8.5 ล้านบาท เนื่องจากคาดว่าบริษัทอาจจะไม่ได้รับคืน อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารของบริษัทคิดว่าจะขอรอดูผลของคดีในปีต่อไปก่อนจึงขอไม่ตั้งสำรองเผื่อการด้อยค่าของสินทรัพย์ดังกล่าวในงวดนี้

2. บริษัทได้พิจารณาตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญเสียสำหรับลูกหนี้การค้าจำนวน 14.5 ล้านบาท ซึ่งในปีก่อนผู้สอบบัญชีคนก่อนได้เสนอให้บริษัทปรับปรุง แต่บริษัทบันทึกปรับปรุงตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญเสียในปีปัจจุบันโดยมิได้ปรับย้อนหลัง
3. จากการติดตามผลของคดีที่สรรพากรฟ้องร้องเกี่ยวกับภาษีรวมค่าปรับจำนวน 15 ล้านบาท ณ วันที่ 31 มีนาคม 2544 ท่านได้ทราบว่าผลของคดียังไม่มีข้อยุติ ซึ่งบริษัทยังไม่บันทึกหนี้สิน

ดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตามบริษัทได้เปิดเผยข้อมูลสำหรับเรื่องนี้ไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อที่ 12 แล้ว

งบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2544 แสดงกำไรสุทธิหลังหักภาษีเงินได้จำนวน 120 ล้านบาท และมียอดสินทรัพย์รวม ณ วันที่ 31 มีนาคม 2544 จำนวน 850 ล้านบาท ท่านกำหนดความนัยสำคัญประมาณ 5% ของยอดกำไรสุทธิภายหลังภาษีเงินได้

ให้ท่าน ร่างรายงานการสอบบัญชีสำหรับงบการเงินเปรียบเทียบ สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2544 และ 2543 ของบริษัท เอ็น เค อีเลคโทรนิคส์ จำกัด

(20 คะแนน)

สำนักงาน ก.บช.
การทดสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ครั้งที่ 17 (2/2544)
วิชา การสอบบัญชี 2 (ส่วนอัตรณ์) (15 ก.ย. 2544)

ข้อ 1 ให้ใช้สมุดคำตอบสี่ชมพู

นาย ก เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และเป็นกรรมการของสมาคมการค้าแห่งหนึ่งในงานเลี้ยงประจำปีของสมาคม ซึ่งผู้เข้าร่วมงานส่วนใหญ่เป็นเจ้าของหรือผู้บริหารของบริษัทสมาชิก นายกสมาคมได้ลุกขึ้นกล่าวขอบคุณและพูดถึงปัญหาของธุรกิจในรอบปีที่ผ่านมา ในตอนหนึ่งนายกสมาคมได้พูดถึงค่าบริการวิชาชีพที่สูงขึ้นมาก และมีลักษณะของการรวมตัวกันขึ้นค่าบริการ และได้ถือโอกาสนั้นกล่าวแนะนำนาย ก ว่าเป็นกรรมการสมาคม และเป็นผู้สอบบัญชีที่มีความรู้ความสามารถที่พร้อมจะรับใช้ โดยคิดค่าบริการราคาพิเศษแก่สมาชิกสมาคมด้วยบริการที่รวดเร็ว และจะคิดค่าบริการให้ต่ำกว่าที่สมาชิกต้องจ่ายในปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการตอบแทนที่นาย ก รับเป็นผู้สอบบัญชีของสมาคมโดยไม่คิดค่าบริการ และปิดท้ายด้วยการขอให้สมาชิกเปลี่ยนมาใช้บริการสอบบัญชีของนาย ก

นาย ก ซึ่งอยู่ในที่นั้นด้วยได้ขึ้นมากล่าวขอบคุณนายกสมาคม พร้อมกล่าวเสริมว่าจะดูแลเรื่องภาษี และการทำบัญชีให้เป็นพิเศษด้วยแล้วแต่ว่าสมาชิกต้องการแบบใด โดยกล่าวปิดท้ายว่า ถ้าเราไม่ช่วยกันเองแล้วใครจะมาช่วยเรา และเสนอว่าจะคิดค่าบริการเพียงร้อยละหนึ่งของสินทรัพย์ หรือร้อยละสิบของภาษีที่ประหยัดได้แล้วแต่จำนวนใดจะต่ำกว่า

คำถาม พฤติกรรมข้างต้นอาจเข้าข่ายผิดมรรยาทผู้สอบบัญชีในข้อกำหนดใดบ้าง เพราะเหตุใด

หมายเหตุ: มรรยาทผู้สอบบัญชีมีข้อกำหนดทั้งหมด 20 ข้อ

คำตอบของท่านยังเหมือนเดิมหรือไม่ถ้าสมาคมที่นาย ก เป็นกรรมการและผู้สอบบัญชีอยู่เป็นสมาคมการกุศลสาธารณะ

(20 คะแนน)

ข้อ 2 ให้ใช้สมุดคำตอบสี่เหลี่ยม

ท่านได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้สอบบัญชีของบริษัท สุริโย จำกัด สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2544 อีกวาระหนึ่ง ในปีก่อนท่านได้ตรวจสอบงบการเงินของบริษัท โดยได้แสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไขเกี่ยวกับการที่บริษัทมิได้บันทึกค่าเผื่อการด้อยค่าของเงินลงทุนทั่วไปจำนวน 50 ล้านบาท ตามรายงานลงวันที่ 4 สิงหาคม 2543

ในการตรวจสอบงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2544 ซึ่งท่านได้ตรวจสอบเสร็จสิ้นเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2544 ท่านได้พบข้อสังเกตดังต่อไปนี้

1. บริษัทเห็นด้วยที่จะบันทึกค่าเผื่อการด้อยค่าของเงินลงทุนทั่วไปจำนวน 50 ล้านบาท ดังกล่าว โดยได้ปรับปรุงย้อนหลังยังงบการเงินในปี 2543 ที่นำมาเปรียบเทียบแล้ว
2. ท่านได้ส่งหนังสือยืนยันยอดลูกหนี้บริษัทที่เกี่ยวข้องกันจำนวน 3 บริษัท ซึ่งมียอด ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2544 เป็นจำนวน 120 ล้านบาท ปัจจุบันยังไม่ได้รับตอบกลับ และท่านไม่สามารถใช้วิธีการตรวจสอบอื่นให้เป็นที่พอใจในมูลค่าของลูกหนี้บริษัทที่เกี่ยวข้องกันดังกล่าว
3. บริษัทไม่เห็นด้วยที่จะบันทึกค่าเผื่อการลดมูลค่าของสินค้าคงเหลือจำนวน 80 ล้านบาท จากการตรวจสอบรายการภายหลังวันสิ้นงวด ท่านพบว่าสินค้าดังกล่าวบริษัทได้ขายลดราคาให้บริษัทแห่งหนึ่งในจำนวนที่ต่ำกว่าราคาทุนด้วยจำนวนดังกล่าว
4. บริษัทได้เปลี่ยนวิธีตราสินค้าคงเหลือจากวิธีราคาทะนโดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักมาเป็นวิธีเข้าก่อน-ออกก่อน เพื่อให้สอดคล้องกับระบบคอมพิวเตอร์ใหม่ ซึ่งบริษัทได้เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อที่ 15

ท่านได้ประเมินผลกระทบของรายการดังกล่าวข้างต้น ซึ่งเห็นว่าแต่ละรายการข้างต้นมีสาระสำคัญแต่ไม่ร้ายแรงต่องบการเงิน

ให้ทำ ร่างรายงานการสอบบัญชีสำหรับงบการเงินเปรียบเทียบสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2544 และ 2543 ของบริษัท สุริโย จำกัด

(20 คะแนน)

ข้อ 3 ให้ใช้สมุดคำตอบสี่ฟ้า

ท่านเป็นผู้สอบบัญชีของบริษัท บุญช่วย จำกัด มาเป็นเวลาหลายปี และอยู่ระหว่างการวางแผนการสอบบัญชีสำหรับปี 2544 โดยที่ผ่านมาท่านพบว่าบริษัท บุญช่วย ประสบปัญหาในการดำเนินงานมาตั้งแต่ปี 2540 ด้วยผลของภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ซึ่งเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ทำให้ท่านพิจารณาว่า ณ สถานการณ์ปัจจุบันบริษัท บุญช่วย จำกัด อาจมีปัญหาในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ให้ทำ แนวการสอบบัญชีที่ระบุวิธีการตรวจสอบ เพื่อรวบรวมหลักฐานสนับสนุนความเห็นของท่านว่า บริษัท บุญช่วย จำกัด มีปัญหาในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องจริง

(20 คะแนน)

สำนักงาน ก.บช.
การทดสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ครั้งที่ 18 (3/2544)
วิชา การสอบบัญชี 2 (ส่วนอัตรณ์) (22 ธ.ค. 2544)

ข้อ 1 ให้ใช้สมุดคำตอบสีเขียว

ให้อธิบายความพอสังเขป

1. สำนักงานสอบบัญชีได้รับหนังสือจากลูกค้าเพื่อขอให้ช่วยสนับสนุนการจัดทำหนังสือฉลองครบรอบ 30 ปี โดยการซื้อหน้าโฆษณาครั้งหน้าของปกหนังสือเป็นเงิน 20,000 บาท โดยสำนักงานสามารถระบุรายละเอียดต่างๆ ในหน้าโฆษณาที่ซื้อนั้นโดยไม่จำกัด กรณีเช่นนี้ทำได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
2. ผู้สอบบัญชีชี้แจงเหตุผลการขึ้นค่าสอบบัญชี โดยชี้แจงว่ายอดขาย และสินทรัพย์ของบริษัทสูงขึ้น เนื่องจากการขยายตัวของธุรกิจอย่างมากเป็นเหตุให้ต้องใช้เวลาในการทำงานมากขึ้น ทำได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

(20 คะแนน)

ข้อ 2 ให้ใช้สมุดคำตอบสีส้ม

ปัญหาในการสอบบัญชีที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การที่ผู้บริหารของกิจการพยายามจะใช้สถานการณ์มาจำกัดการทำงานของผู้สอบบัญชี ให้ท่านอธิบายโดยย่อว่า

1. “ขอบเขตการตรวจสอบถูกจำกัด” ต่างกับ “ความไม่แน่นอน” อย่างไร และในกรณีใดที่ “ความไม่แน่นอน” กลายเป็น “ขอบเขตการตรวจสอบถูกจำกัด”
2. ให้เขียนรายงานของผู้สอบบัญชีในกรณี “ขอบเขตการตรวจสอบถูกจำกัด” และ “ความไม่แน่นอน” มากกรณีละ 1 ตัวอย่าง (หมายเหตุ ให้เขียนแยกแต่ละวรรค โดยเขียนเฉพาะข้อความที่เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงไปจาก “รายงานอย่างไม่มีเงื่อนไข” วรรคใดที่ไม่มีเปลี่ยนแปลงให้ระบุเฉพาะชื่อวรรค และระบุว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลง)

(20 คะแนน)

ข้อ 3 ให้ใช้สมุดคำตอบสีเหลือง

ในการตรวจสอบงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2544 ท่านได้รับมอบหมายเป็นปีแรกให้ตรวจสอบงบการเงินของบริษัท ค่าปลีก จำกัด ซึ่งเป็นลูกค้ารายสำคัญของสำนักงานสอบบัญชีของท่านมาแล้วหลายปี บริษัทดังกล่าวเป็นบริษัทค้าปลีกที่มีร้านค้าของบริษัทเองประมาณ 50 ร้านค้า และมีร้านค้าตามสัญญาแฟรนไชส์ประมาณ 10 ร้านค้า

ในฐานะที่ท่านต้องรับผิดชอบในการวางแผนและควบคุมงานภาคสนาม ให้ท่านอธิบายการจัดเตรียมและการวางแผนงานสอบบัญชีสำหรับปีของลูกค้ารายนี้ก่อนการเริ่มงานภาคสนามที่ทำการของลูกค้าโดยแยกเป็น

1. ชนิดหรือแหล่งข้อมูลที่ท่านควรแสวงหาในขั้นการเตรียมการ
2. ข้อความพิจารณาในการจัดทำแผนเบื้องต้นสำหรับงานภาคสนาม
2. ประโยชน์ที่จะได้รับการวางแผนงานสอบบัญชี

(20 คะแนน)

สำนักงาน ก.บช.
การทดสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ครั้งที่ 19 (1/2545)
วิชา การสอบบัญชี 2 (ส่วนอัตรณ์) (12 มิ.ย. 2545)

ข้อ 1 ให้ใช้สมุดคำตอบสี่เหลี่ยม

บริษัท ดาวแดงฟาร์ม จำกัด เป็นผู้ผลิตยารักษาโรคเพื่อขายให้กับลูกค้าหลายประเภท ได้แก่ ร้านขายยา คลินิก และโรงพยาบาลเอกชน และรัฐบาลทั่วประเทศ บริษัทฯ มีลูกค้าทั้งหมดจำนวนประมาณ 1,800 ราย

การขายของบริษัทฯ มีลักษณะเป็นการขายเชื่อเกือบทั้งหมด โดยมีเงื่อนไขชำระเงินประมาณ 4-6 เดือน ยอดคงเหลือของบัญชีลูกหนี้แต่ละรายจะมีจำนวนเงินไม่สูง (โดยเฉลี่ย 5,000 บาท/ราย) ยกเว้นรายที่เป็น โรงพยาบาลซึ่งจะมียอดคงเหลือในจำนวนสูง (โดยเฉลี่ย 180,000 บาท/ราย) แต่มีจำนวนรายไม่มากนัก จาก ประสบการณ์ในอดีต บริษัทฯ มีหนี้สูญจำนวนที่ต่ำ (ไม่เกิน 2% ของยอดขาย)

ยารักษาโรคที่บริษัทฯ ผลิตนี้มีอายุจำกัดประมาณ 5 ปีจากวันผลิต หากบริษัทฯ ไม่สามารถขายยาที่ผลิต ได้ภายในเวลา 5 ปีแล้ว บริษัทฯ จะนำยาดังกล่าวออกจำหน่ายไม่ได้อีกต่อไป โดยจะต้องทำลายทิ้ง บริษัทฯ ใช้ ต้นทุนมาตรฐานการตีราคาสินค้าคงเหลือ และจัดให้มีการตรวจนับสินค้าคงเหลือทั้งหมดในเดือนตุลาคมของ ทุกปี โดยเชิญผู้สอบบัญชีร่วมสังเกตการณ์ ยอดคงเหลือสินค้า ณ วันสิ้นงวดบัญชี (31 ธันวาคม) จะถือตามยอด บัตรคุมสินค้า โดยไม่มีการนับใหม่อีก

เนื่องจากบริษัทฯ ต้องสั่งซื้อวัตถุดิบจากต่างประเทศเป็นเงินสกุลยูโรเป็นประจำ เพื่อป้องกันความเสี่ยง อัตราแลกเปลี่ยน บริษัทฯ จะทำสัญญาซื้อเงินยูโรตามจำนวนหนี้การค้าที่บริษัทฯ จะต้องชำระเป็นปกติวิสัย

คำสั่ง ให้ท่านจัดทำแนวการสอบบัญชี (Audit Program) เพื่อตรวจสอบยอดคงเหลือของบัญชีลูกหนี้ การค้า สินค้าคงเหลือและภาวะตามสัญญาเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า

(20 คะแนน)

ข้อ 2 ให้ใช้สมุดคำตอบสี่เหลี่ยม

ท่านได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้สอบบัญชีของบริษัท ยอดเยี่ยมการขนส่ง จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทให้บริการขนส่ง รวมทั้งการดำเนินพิธีการกรมศุลกากร สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2544 เป็นปีแรก โดยในปีก่อนผู้สอบ บัญชีคนก่อนได้เสนอรายงานต่องบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2543 ไว้อย่างไม่มีเงื่อนไขตาม รายงานลงวันที่ 30 เมษายน 2544

จากการตรวจสอบของท่านเกี่ยวกับยอดคงเหลือยกมาต้นปี 2544 พบว่าบริษัทใช้วิธีปฏิบัติทางบัญชีซึ่งไม่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป ตามรายละเอียดในข้อ (ก) และ (ข) และผู้สอบบัญชีคนเดิมมิได้รายงานในเรื่องนี้ไว้แต่อย่างใด

- (ก) บริษัทมีเงินลงทุนในบริษัทร่วมสองราย เป็นจำนวนเงิน 100 ล้านบาท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2543 โดยบันทึกบัญชีเงินลงทุนตามวิธีราคาทุน ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป
- (ข) บริษัทบันทึกผลขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนเป็นค่าใช้จ่ายรอตัดจ่าย โดยตัดจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงตลอดระยะเวลา 5 ปี ทั้งนี้ในปี 2544 บริษัทได้ทำการแก้ไขปรับปรุงให้เป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป โดยทำการปรับปรุงแก้ไขย้อนหลังงบการเงินปีก่อนในการบันทึกผลขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนเป็นรายจ่ายเมื่อเกิดขึ้น ท่านได้ตรวจสอบรายการปรับปรุงย้อนหลังแล้วว่าเหมาะสมถูกต้อง

ผลการตรวจสอบปี 2544 เสร็จสิ้นลงเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2545 โดยมีประเด็นที่มีสาระสำคัญต่อการเงิน ดังนี้

- (ค) ตามประกาศของสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2544 เรื่อง มาตรฐานการบัญชีที่ยกเว้นการบังคับใช้กับธุรกิจที่ไม่ใช่บริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งได้รับความเห็นชอบโดยคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2544 ได้เห็นชอบให้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 45 การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในบริษัทร่วม ไม่ใช่บังคับสำหรับธุรกิจที่ไม่ใช่บริษัทมหาชนจำกัด บริษัทยังคงใช้วิธีราคาทุนในการบันทึกเงินลงทุนในบริษัทร่วมในปี 2544 ดังนั้นการที่บริษัทบันทึกเงินลงทุนในบริษัทร่วมสองราย ตามวิธีการราคาทุนจึงสอดคล้องกับประกาศดังกล่าว
- (ง) บริษัทถูกฟ้องร้องคดีเรียกค่าเสียหาย จากลูกค้ารายหนึ่งในเรื่องผลเสียหายจากสินค้าแตกหักชำรุด เนื่องจากการจัดส่งสินค้าของบริษัท จำนวน 20 ล้านบาท ทั้งนี้ผู้สอบบัญชีได้รับจดหมายยืนยันโดยตรงจากทนายความของบริษัทว่า คดียังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล และมีความเห็นว่าการผลของคดีคาดว่าจะไม่เกิดความเสียหายแก่บริษัทแต่อย่างใด ฝ่ายบริหารไม่ได้สำรองค่าเผื่อหนี้ส่วนจำนวนดังกล่าว และไม่ต้องการให้เปิดเผยข้อมูลนี้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

ให้ท่าน เขียนร่างรายงานการสอบบัญชีสำหรับงบการเงินเปรียบเทียบสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2544 และ 2543

(20 คะแนน)

ข้อ 3 ให้ใช้สมุดคำตอบสี่เทา

ในการที่ท่านได้รับมอบหมายให้ตรวจสอบเพื่อการซื้อ-ขายกิจการของบริษัทแห่งหนึ่งซึ่งมีกำหนดการค่อนข้างเร่งด่วน เนื่องจากทั้งผู้ซื้อ-ผู้ขายเป็นห่วงเรื่องความลับ และเหตุผลทางธุรกิจอื่น โดยเพื่อให้งานตรวจสอบเป็นกรณีพิเศษเช่นนี้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว ท่านต้องการใช้งานของผู้สอบบัญชีคนปัจจุบันซึ่งได้ตรวจสอบงบการเงินของปีที่ผ่านมาของบริษัทที่จะขายกิจการเป็นส่วนประกอบหนึ่งในการทำงานของท่าน กรณีเช่นนี้มีประเด็นมาตรฐานการสอบบัญชี และมรรยาทใดบ้างที่ท่านต้องพิจารณา และจะดำเนินการอย่างไรจึงจะเหมาะสม

(20 คะแนน)

สำนักงาน ก.บช.
การทดสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ครั้งที่ 20 (2/2545)
วิชา การสอบบัญชี 2 (ส่วนอัตรณ์) (15 ก.ย. 2545)

ข้อ 1 ให้ใช้สมุดคำตอบสีเหลือง

ท่านได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้สอบบัญชีเพื่อตรวจสอบงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2545 ของบริษัท โกลบอล เซมิคอนดักเตอร์ จำกัด ซึ่งเป็นผู้ผลิตแผงวงจรรีเลย์ทรอนิกส์ มีโรงงานผลิตอยู่ 3 โรงงานในประเทศไทย โดยมีการจ้างคนงานทั้งสิ้นประมาณ 2,000 คน การผลิตประกอบด้วย 2 ลักษณะ คือ ผลิตตามคำสั่งซื้อ (make to order) และผลิตเป็นสต็อกสินค้าเพื่อขายเมื่อมีลูกค้าต้องการ (make to stock) ในช่วงสามปีที่ผ่านมาบริษัท ประสบปัญหาด้านการตลาดอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการแข่งขันที่รุนแรงจากผู้ผลิตในประเทศจีน ซึ่งมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าผู้ผลิตของไทยมาก ทำให้บริษัทฯ ประสบผลขาดทุนจากการดำเนินงานติดต่อกันในช่วงสามปีที่ผ่านมา ด้วยเหตุนี้ในเดือนเมษายน 2545 คณะกรรมการบริษัทฯ จึงได้มีมติให้ปิดโรงงานผลิตลงหนึ่งโรงงานภายในเดือนกันยายน 2545 มูลค่าของโรงงานที่จะถูกปิดรวมทั้งเครื่องจักรที่เกี่ยวข้องนี้มีจำนวนประมาณ 300 ล้านบาท จากการสอบทานงบการเงินสำหรับงวด 11 เดือนสิ้นสุดวันที่ 31 พฤษภาคม 2545 ท่านพบว่าอัตรากำไรขั้นต้นจากการขายผลิตภัณฑ์ของปีปัจจุบันลดลงเหลือเพียงร้อยละ 3 จากเดิมที่บริษัทฯ เคยทำได้อัตราร้อยละ 10 นอกจากนี้ ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2545 บริษัทฯ มีส่วนของผู้ถือหุ้นเหลืออยู่เพียง 10 ล้านบาท จากที่เคยมีอยู่สูงสุดจำนวน 700 ล้านบาทเมื่อสามปีก่อน

อนึ่ง ในระหว่างปีบริษัทฯ ยังถูกลูกค้ารายหนึ่งยื่นฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการส่งสินค้าไม่ได้มาตรฐานอีกเป็นจำนวน 32 ล้านบาท

คำสั่ง เพื่อวัตถุประสงค์ในการจัดทำแผนการตรวจสอบ (Audit Plan) ของบริษัท โกลบอล เซมิคอนดักเตอร์ จำกัด ท่านจะมุ่งเน้นการตรวจสอบไปในประเด็นใดบ้าง เพราะเหตุใด (โปรดตอบเป็นข้อ ๆ)

(20 คะแนน)

ข้อ 2 ให้ใช้สมุดคำตอบสีฟ้า

จากการตรวจสอบงบการเงินของบริษัท ภูเขาทองคำ จำกัด สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2544 ซึ่งได้ตรวจสอบภาคสนามเสร็จสิ้นเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2545 ท่านได้พบข้อสังเกตดังต่อไปนี้

- บริษัทได้ปรับปรุงย้อนหลังงบการเงินสำหรับปี 2543 ที่แสดงเปรียบเทียบโดยการบันทึกค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญจำนวน 200 ล้านบาท ซึ่งท่านได้แสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไขต่องบการเงินปี 2543 เกี่ยวกับการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ซึ่งไม่เพียงพอตามจำนวนดังกล่าวไว้ในรายงานการสอบบัญชีในปีก่อน ลงวันที่ 12 มีนาคม 2544
- ท่านพบว่าบริษัทไม่ได้บันทึกโบนัสจ่ายจำนวน 15 ล้านบาท ซึ่งคณะกรรมการบริษัทได้มีมติให้จ่ายโบนัสดังกล่าวแล้วในปี 2544 แต่บริษัทบันทึกค่าโบนัสดังกล่าวเมื่อมีการจ่ายในปี 2545 ท่านได้ปรึกษากับผู้บริหารของบริษัท ผู้บริหารปฏิเสธที่จะปรับปรุงงบการเงินของปี 2544

3. ในระหว่างปี 2544 บริษัทฯ ได้เปลี่ยนวิธีการบัญชีเกี่ยวกับการตีราคาสินค้าคงเหลือจากวิธีราคาทุนด้วยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก มาเป็นวิธีเข้าก่อน-ออกก่อน เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการบัญชีของบริษัทแม่ในต่างประเทศ ซึ่งบริษัทได้เปิดเผยเรื่องดังกล่าวไว้แล้วในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อที่ 12
4. เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2545 ซึ่งอยู่ในระหว่างที่ทำการสอบทานกระดาษทำการของผู้ช่วยผู้สอบบัญชี ท่านได้พบว่าอาคารโรงงานแห่งหนึ่งของบริษัทอยู่เชียงใหม่ได้ถล่มลงจากการที่ชั้นใต้ดินมีการเคลื่อนตัว ซึ่งประมาณว่ามีค่าเสียหายทั้งสิ้นประมาณ 25 ล้านบาท บริษัทปฏิเสธที่จะเปิดเผยเหตุการณ์ดังกล่าวในงบการเงินปี 2544
5. งบการเงินของบริษัทสำหรับปี 2544 แสดงกำไรสุทธิประมาณ 90 ล้านบาท โดยมีสินทรัพย์รวม 4,550 ล้านบาท ท่านกำหนดความมีสาระสำคัญ (Materiality) โดยพิจารณาจาก 10% ของกำไรสุทธิ
6. งบการเงินสำหรับปี 2543 ได้รับความเห็นชอบจากผู้บริหารของบริษัทเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2544 ซึ่งเป็นวันเดียวกับวันที่ในหนังสือรับรองของบริษัท

จากข้อมูลข้างต้นให้ท่านพิจารณาร่างรายงานการตรวจสอบบัญชีต่องบการเงินเปรียบเทียบ สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2544 และ 2543 ของบริษัท ภูเขาทองคำ จำกัด

(20 คะแนน)

ข้อ 3 ให้ใช้สมุดคำตอบสี่ชมพู

เมื่อเดือนพฤษภาคม 2545 ท่านได้รับการทาบถามจากบริษัท ยานยนต์ จำกัด ซึ่งประกอบการผลิตลูกปืนเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมรถยนต์ เพื่อตรวจสอบบัญชีสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2545 โรงงานของบริษัทตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมที่จังหวัดระยอง ท่านทราบมาว่า บริษัทมีความประสงค์จะจ้างสำนักงานของท่าน เนื่องจากต้องการซื้อแนะนำเพิ่มเติมในเรื่องระบบบัญชีและภาษี และรายงานแก่บริษัทใหญ่ในประเทศญี่ปุ่น ท่านมีแนวทางในการพิจารณาประเมินความเสี่ยงในการรับงานสอบบัญชีอย่างไร ให้อธิบาย

(20 คะแนน)

สำนักงาน ก.บช.
การทดสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ครั้งที่ 21 (3/2545)
วิชา การสอบบัญชี 2 (ส่วนอัตรณ์) (15 ธ.ค. 2545)

ข้อ 1 ให้ใช้สมุดคำตอบสีขาว

บริษัท ก ข ค จำกัด เป็นโรงงานผลิตสินค้าขนาดใหญ่ ที่ต้องใช้เครื่องจักรจำนวนมากในการผลิต รายการสินทรัพย์ถาวรจึงเป็นรายการที่มีมูลค่าอย่างมากในงบดุล ทางสำนักงานสอบบัญชีจึงได้ให้ความสำคัญอย่างมากกับการตรวจสอบรายการสินทรัพย์ถาวรดังกล่าว ท่านได้รับมอบหมายให้จัดทำแนวการสอบบัญชี (AUDIT PROGRAM) สำหรับการตรวจสอบสินทรัพย์ถาวร สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2545 ของบริษัท ก ข ค จำกัด โดยให้ระบุถึง

1. วัตถุประสงค์ในการตรวจสอบ (4 คะแนน)
2. วิธีการตรวจสอบก่อนวันสิ้นปี (8 คะแนน)
3. วิธีการตรวจสอบ ณ วันสิ้นปี (8 คะแนน)

ข้อ 2 ให้ใช้สมุดคำตอบสีเหลือง

ให้ใช้คำชี้แจงกฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2534) เรื่องมรรยาทของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตอบข้อนี้

1. ผู้สอบบัญชีต้องไม่รับงานสอบบัญชีในกิจการที่ตนขาดความเป็นกลางโดยมีผลประโยชน์หรือตำแหน่งเกี่ยวข้องกับกิจการนั้นหรือโดยมีเหตุอื่นที่อาจจะก่อให้เกิดความลำเอียง หมายความว่าอย่างไร (5 คะแนน)
2. หากผู้สอบบัญชีเห็นว่าเกิดสถานการณ์ที่ทำให้บุคคลภายนอกสรุปได้ว่าผู้สอบบัญชีขาดความเป็นกลาง ผู้สอบบัญชีควรทำอย่างไร และโปรดยกตัวอย่างที่ผู้สอบบัญชีสามารถทำได้โดยไม่ขาดความเป็นกลาง (5 คะแนน)
3. โปรดยกตัวอย่างที่อาจถือว่าผู้สอบบัญชีขาดความเป็นกลางมาสัก 5 ข้อ (10 คะแนน)

ข้อ 3 ให้ทำในสมุดคำตอบสัฟฟา

ท่านได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้สอบบัญชีของบริษัท กาญจนาเครื่องเสียง จำกัด สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2544 เป็นปีแรก โดยในปีก่อนผู้สอบบัญชีอื่นได้ตรวจสอบและเสนอรายงานลงวันที่ 2 เมษายน 2544 และได้แสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไขเกี่ยวกับการที่บริษัทไม่ได้บันทึกค่าธรรมเนียมค้างจ่ายจำนวน 25 ล้านบาท ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป จากการตรวจสอบงบการเงินสำหรับปี 2544 ดังกล่าว ท่านได้พบข้อสังเกตดังนี้

1. จากการส่งหนังสือยืนยันยอดบัญชีลูกหนี้การค้าบริษัทที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งมียอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2544 จำนวน 48 ล้านบาท นั้น ท่านยังไม่ได้รับตอบกลับ และท่านก็ไม่สามารถตรวจสอบหลักฐานอื่นที่เป็นที่พอใจในยอดลูกหนี้ดังกล่าวได้
2. บริษัทไม่เห็นด้วยที่จะบันทึกค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้การค้ารายหนึ่งจำนวน 20 ล้านบาท ซึ่งมียอดค้างชำระเกินกว่า 1 ปี และขณะนี้ลูกหนี้ดังกล่าวอยู่ในระหว่างปรับโครงสร้างหนี้ตามที่ท่านเสนอ เนื่องจากผู้บริหารคาดว่าจะสามารถเรียกชำระได้
3. บริษัทได้ยินยอมที่จะบันทึกค่าธรรมเนียมค้างจ่ายจำนวน 25 ล้านบาท ตามที่ผู้สอบบัญชีคนก่อนได้เสนอไว้ โดยบริษัทได้ทำการปรับปรุงงบการเงินของปีก่อนที่นำมาเปรียบเทียบย้อนหลังซึ่งท่านได้ตรวจสอบรายการปรับปรุงต่องบการเงินปี 2543 ที่นำมาเปรียบเทียบดังกล่าวแล้วเห็นว่าถูกต้องตามที่ควร
4. ตามที่กล่าวในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อที่ 12 ในปี 2543 บริษัทถูกฟ้องร้องในคดีละเมิดสิทธิบัตรเป็นจำนวน 15 ล้านบาท ซึ่งในปีที่ท่านได้ขอให้บริษัทแจ้งให้ขอหนังสือแจ้งผลของคดีจากทนายความของบริษัท แต่ทนายความของบริษัทปฏิเสธที่จะให้หนังสือรับรองจากทนายความเกี่ยวกับผลของคดีดังกล่าว ซึ่งท่านก็ไม่สามารถใช้วิธีการตรวจสอบอื่นใดทดแทน เพื่อทราบผลของคดี และ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2544 บริษัทยังไม่ได้บันทึกหนี้สินเกี่ยวกับการถูกฟ้องร้องในคดีดังกล่าว เนื่องจากผู้บริหารเชื่อว่าบริษัทไม่มีภาระที่จะต้องจ่าย
5. ท่านได้พิจารณาผลกระทบดังกล่าวในข้อ 1-4 ว่ามีสาระสำคัญแต่ยังไม่ร้ายแรง

ท่านได้ขอหนังสือรับรองจากบริษัทโดยได้ระบุวันที่ 30 มีนาคม 2545

ให้ท่าน ร่างรายงานการสอบบัญชีสำหรับการตรวจสอบงบการเงินเปรียบเทียบสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2544 และ 2543 ของบริษัท กาญจนาเครื่องเสียง จำกัด ดังกล่าวข้างต้น

(20 คะแนน)

สำนักงาน ก.บช.
การทดสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ครั้งที่ 22 (1/2546)
วิชา การสอบบัญชี 2 (ส่วนอัตรา) (16 มี.ค. 2546)

ข้อ 1 ให้ทำในสมุดคำตอบสี่เขียว

เกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี

1. การที่ผู้สอบบัญชีต้องควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชานั้นเพื่ออะไร มีปัจจัยกำหนดลักษณะ ระยะเวลาและขอบเขตของนโยบายและวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชีอย่างไรโปรดอธิบายมาพอสังเขป (5 คะแนน)
2. การปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีแต่ละคนควรมีการสอบทานโดยบุคลากรที่อย่างน้อย มีความรู้ความสามารถเท่าเทียมกันหรือสูงกว่า โดยจะพิจารณาเรื่องใดบ้าง (5 คะแนน)
3. สำนักงานสอบบัญชีควรมีนโยบายเกี่ยวกับความชำนาญและความรู้ความสามารถของบุคลากรเพื่อวัตถุประสงค์ใด และควรมีวิธีปฏิบัติอย่างไรบ้าง (10 คะแนน)

ข้อ 2 ให้ใช้สมุดคำตอบส้ม

อธิบายวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบงบการเงินและการสอบทานงบการเงิน และชี้ให้เห็นความแตกต่างโดยชัดเจน (20 คะแนน)

ข้อ 3 ให้ใช้สมุดคำตอบสี่ชมพู

ท่านได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้สอบบัญชีของบริษัท สุโขทัย จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาด

หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อตรวจสอบงบการเงินของบริษัทฯ และบริษัทย่อยสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2545 อีกวาระหนึ่ง

จากการตรวจสอบงบการเงินสำหรับปี 2545 ซึ่งท่านได้ตรวจสอบภาคสนามเสร็จสิ้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2546 ท่านได้ตรวจสอบพบประเด็นที่มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2546 ที่ดินและคลังเก็บสินค้าของบริษัทฯ แห่งหนึ่งซึ่งมีมูลค่าตามบัญชีจำนวน 80 ล้านบาท ถูกเวนคืนโดยรัฐบาลเพื่อใช้ในโครงการสาธารณะโครงการหนึ่งบริษัทฯ คาดว่าจะได้รับเงินชดเชยค่าเวนคืนโดยประมาณ 75 ล้านบาท บริษัทฯ ไม่ได้บันทึกผลขาดทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและไม่ได้เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน
2. สินค้าสำเร็จรูปจำนวนหนึ่งมูลค่า 60 ล้านบาท ซึ่งคงเหลืออยู่ ณ วันที่ในงบดุลเป็นเวลานาน ต่อมาเมื่อวันที่ 7 มกราคม 2546 บริษัทฯ ได้ขายสินค้าสำเร็จรูปดังกล่าวในราคา 50 ล้านบาท บริษัทฯ ไม่ได้บันทึกผลขาดทุนที่เกิดขึ้นในอนาคต และไม่ได้เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน
3. งบการเงินของบริษัท ส่องกง จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทย่อยแห่งหนึ่งในต่างประเทศ ซึ่งแสดงยอดสินทรัพย์รวมเป็นจำนวนเงิน 150 ล้านบาท และ 140 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 12 และ 11 ของยอดสินทรัพย์รวมของงบการเงินรวมของบริษัทฯ) ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2545 และ 2544 ตามลำดับ และยอดรวมรายได้จำนวน 500 ล้านบาทและ 470 ล้านบาท ตามลำดับ (คิดเป็นร้อยละ 10 และ 9 ของยอดรายได้รวมของงบการเงินรวมของบริษัทฯ) สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของปี 2545 และ 2544 ตามลำดับ เงินลงทุนของบริษัทย่อยดังกล่าวแสดงตามวิธีส่วนได้เสียจำนวน 60 ล้านบาท และ 56 ล้านบาท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2545 และ 2544 ตามลำดับ และส่วนแบ่งกำไรของบริษัทย่อยดังกล่าวจำนวน 25 ล้านบาท และ 24 ล้านบาท สำหรับปี 2545 และ 2544 ตามลำดับ งบการเงินของบริษัทย่อยดังกล่าวตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีอื่น ท่านในฐานะผู้สอบบัญชีตัดสินใจที่จะแสดงความเห็นต่องบการเงินรวมของบริษัทฯ โดยถือตามรายงานของผู้สอบบัญชีอื่นในต่างประเทศนั้นที่มีต่องบการเงินของบริษัทย่อยดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทางการเงินของส่วนประกอบ ซึ่งรวมอยู่ในงบการเงินรวมของบริษัท

ให้ท่าน ร่างรายงานการสอบบัญชีต่องบการเงินเปรียบเทียบสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2545 และ 2544

โดยให้ท่านพิจารณาถึงประเด็นที่ท่านตรวจพบดังกล่าวข้างต้นโดยถือว่า แต่ละรายการที่ท่านตรวจสอบพบตามข้อ (1) (2) และ (3) มีสาระสำคัญต่องบการเงิน (แต่ไม่ร้ายแรงมาก)

(20 คะแนน)

สำนักงาน ก.บช.
การทดสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ครั้งที่ 23 (2/2546)
วิชา การสอบบัญชี 2 (ส่วนอัตรณ์) (20 ก.ค. 46)

ข้อ 1 ให้ทำในสมุดคำตอบสี่ชมพู

นับตั้งแต่เหตุการณ์การตกแต่งตัวเลขทางการเงินของบริษัทักษ์ใหญ่ในสหรัฐอเมริกา มีผู้วิจารณ์ว่าผู้สอบบัญชีปัจจุบันตกเป็นจำเลยของสังคมได้ง่าย การควบคุมคุณภาพของงานสอบบัญชี จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องพิจารณา

ให้ทำ

ให้ท่านตอบคำถามย่อยต่อไปนี้

1. ให้ท่านระบุเฉพาะหัวข้อที่ควรมีในการควบคุมคุณภาพของสำนักงาน พร้อมทั้งอธิบายประกอบอย่างย่อ ๆ
2. ในการสอบทานงานสอบทานงบการเงินสำหรับงวดไตรมาสที่ 1 ของบริษัท ก ข ค จำกัด ในเรื่องเจ้าหน้าที่การค้า ผู้สอบบัญชีควรปฏิบัติอย่างไร (ให้ระบุเป็นหัวข้อหลักและอธิบายอย่างย่อ ๆ)
3. ให้ท่านจัดทำแนวการสอบทานในเรื่องเจ้าหน้าที่การค้า

(20 คะแนน)

ข้อ 2 ให้ทำในสมุดคำตอบสีฟ้า

ให้ร่างรายงานของผู้สอบบัญชีต่องบการเงินเปรียบเทียบเมื่อปรากฏเหตุการณ์ในการตรวจสอบงบการเงินของบริษัท ในฝัน จำกัด ประจำปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2546 โดยที่งบปี 2545 ตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีอื่นซึ่งแสดงความเห็นอย่างไม่มีเงื่อนไขลงวันที่ 15 มีนาคม 2546

1. ท่านได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้สอบบัญชีในเดือนเมษายน 2546 มีสินค้าคงเหลือต้นงวด 40 ล้านบาทโดยไม่สามารถใช้วิธีการตรวจสอบอื่นให้เป็นที่พอใจในปริมาณและราคาของสินค้าคงเหลือดังกล่าวได้ ทั้งนี้สินค้าคงเหลือดังกล่าวเป็นสาระสำคัญต่องบการเงิน
2. มีการเปลี่ยนแปลงหลักการบัญชีในปี 2546 สำหรับวิธีการตัดค่าเสื่อมราคาจากวิธียอดลดลงเป็นวิธีเส้นตรง (20 คะแนน)

ข้อ 3 ให้ทำในสมุดคำตอบสีขาว

ผู้สอบบัญชีสามารถใช้งานตรวจสอบภายในให้เป็นประโยชน์ต่องานสอบบัญชีได้อย่างไร ให้อธิบายโดยละเอียด

(20 คะแนน)

สำนักงาน ก.บช.
การทดสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ครั้งที่ 24 (3/2546)
วิชา การสอบบัญชี 2 (ส่วนอัตรณ์) (16 พ.ย. 2546)

ข้อ 1 ให้ทำในสมุดคำตอบสี่ฟ้า

กรณีต่อไปนี้ ถือได้ว่าผู้สอบบัญชีปฏิบัติผิดมรรยาทของผู้สอบบัญชีหรือไม่ หากเป็นการ

ปฏิบัติผิดมรรยาทให้ระบุว่าผิดมรรยาท เพราะเหตุใด

- ผู้สอบบัญชีกู้ยืมเงินจากกรรมการผู้จัดการของกิจการที่ตนเป็นผู้สอบบัญชี โดยที่อัตราดอกเบี้ยและเงื่อนไขการกู้ยืมเงินนั้น เทียบเท่ากับการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินโดยทั่วไป
- ผู้สอบบัญชีขอลาออกจากการทำงานเป็นผู้สอบบัญชีเนื่องจากพิจารณาแล้วเห็นว่าอาจไม่มีเวลาเพียงพอที่จะปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จทันตามกำหนดเวลาของลูกค้ำ
- ผู้สอบบัญชีแนะนำงานให้นาย ค. เข้าร่วมงานกับกิจการที่ตนเป็นผู้สอบบัญชีโดยได้คำตอบแทนจากนาย ค.
- คู่สมรสของผู้สอบบัญชีของบริษัทย่อยเป็นกรรมการตรวจสอบของบริษัทใหญ่ ซึ่งถือหุ้นทั้งหมดในบริษัทย่อย
- ผู้สอบบัญชีว่าจ้างอดีตผู้จัดการฝ่ายการเงินของกิจการที่ตนเป็นผู้สอบบัญชีมาปฏิบัติงานในฐานะที่ปรึกษาทางการเงินเพื่อให้บริการแก่กิจการดังกล่าว

(20 คะแนน)

ข้อ 2 ให้ทำในสมุดคำตอบสี่ส้ม

ท่านได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้สอบบัญชีของบริษัท อีเอช จำกัด (มหาชน) สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2545 เป็นปีแรก โดยได้รับการแต่งตั้งในวันที่ 31 มกราคม 2545 ในปีก่อนผู้สอบบัญชีอื่นได้ตรวจสอบงบการเงินปี 2544 และเสนอรายงานลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2545 โดยได้แสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไขเกี่ยวกับการที่บริษัทฯ มิได้บันทึกการด้อยค่าของทรัพย์สินจำนวน 30 ล้านบาท

จากการตรวจสอบงบการเงินสำหรับปี 2545 ซึ่งท่านได้ตรวจสอบภาคสนามเสร็จสิ้นเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2546 ท่านได้ตรวจสอบพบประเด็นที่มีสาระสำคัญ ดังนี้

- ท่านไม่ได้เข้าสังเกตการณ์การตรวจนับสินค้าคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2544 และท่านไม่สามารถใช้วิธีการตรวจสอบอื่นให้เป็นที่พอใจในปริมาณของสินค้าคงเหลือยกมาต้นปี 2545 ได้เนื่องจากข้อมูลทางบัญชีของบริษัทไม่เพียงพอ
- ทรัพย์สินที่ผู้สอบบัญชีคนก่อนแสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไขว่ามีการด้อยค่าจำนวน 30 ล้านบาท ในการตรวจสอบของท่านในปัจจุบัน พบว่าสินทรัพย์ดังกล่าวมิได้ด้อยค่าอีกต่อไปแล้ว

- (3) บริษัทมิได้ตั้งค่าใช้จ่ายค้างจ่ายเกี่ยวกับโบนัสพนักงานสำหรับปี 2545 จำนวน 14 ล้านบาท เนื่องจากบริษัทจะจ่ายโบนัสในเดือนมกราคม 2546
- (4) จากหนังสือแจ้งตอบกลับของทนายความของบริษัทแจ้งว่า บริษัทถูกฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจำนวน 25 ล้านบาท บริษัทได้ยื่นฟ้องกลับและกำลังอยู่ระหว่างการสืบพยานชั้นต้น ผลสุดท้ายของเหตุการณ์ดังกล่าวยังไม่สามารถระบุได้ในขณะนี้ ทนายความของบริษัทแจ้งว่าบริษัทไม่น่าจะมีผลเสียหายเกิดขึ้นดังนั้น บริษัทจึงมิได้ตั้งสำรองค่าเสียหายดังกล่าวไว้ในบัญชี แต่ได้เปิดเผยเหตุการณ์ดังกล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 3 แล้ว
- (5) จากการตรวจสอบทะเบียนรถยนต์ 1 คัน มูลค่าตามบัญชีสุทธิ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2545 จำนวน 2 ล้านบาท ปรากฏว่า ณ วันสิ้นปี รถยนต์อยู่ในนามกรรมการผู้จัดการ บริษัทฯ แจ้งว่าบริษัทเพิ่งซื้อรถยนต์คันดังกล่าวจากกรรมการผู้จัดการใกล้วันสิ้นปี แต่ได้ทำการโอนกรรมสิทธิ์มาเป็นชื่อบริษัทเรียบร้อยแล้วภายหลังวันสิ้นปี

ท่านได้รวบรวมข้อปรับปรุงและพุดคุยสรุปการตรวจสอบขั้นสุดท้ายกับบริษัทในวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2546

ให้ท่าน ร่างรายงานการสอบบัญชีต่องบการเงินเปรียบเทียบสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2545 และ 2544 โดยให้ท่านพิจารณาถึงประเด็นที่ท่านตรวจพบดังกล่าวข้างต้นโดยถือว่าแต่ละรายการตามข้อ (1) (2) (3) และ (4) มีสาระสำคัญต่องบการเงิน (แต่ไม่ร้ายแรง)

(20 คะแนน)

ข้อ 3 ให้ทำในสมุดคำตอบสีเขียว

ท่านได้รับการติดต่อจากลูกค้าซึ่งประกอบกิจการขายยาและเวชภัณฑ์ให้ทำการตรวจสอบเกี่ยวกับยอดคงเหลือในบัญชีลูกหนี้การค้า ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2546 เนื่องจากในปัจจุบันบริษัทได้แจ้งจากลูกค้าหลายรายว่าได้ชำระเงินแล้วบางรายการหรือได้มีการคืนสินค้าแล้วแต่ไม่ได้รับใบลดหนี้ เป็นต้น โดยลูกค้าของท่านมีความประสงค์ต้องการทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกหนี้การค้าของกิจการซึ่งได้มีการแจ้งยอดซึ่งแตกต่างว่าเกิดจากเหตุใด โดยบริษัทจะส่ง List รายการลูกหนี้การค้าที่มีข้อโต้แย้งดังกล่าวจำนวนประมาณ 60 รายการมาให้ท่าน

ให้ท่านจัดทำหนังสือตอบรับงานเพื่อกำหนดขอบเขตของงานการตรวจสอบตามวิธีการที่ตกลงร่วมกันโดยให้ระบุถึงรายละเอียดของวิธีการตรวจสอบในหนังสือตอบรับงานด้วย

(20 คะแนน)

สำนักงาน ก.บข.
การทดสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ครั้งที่ 25 (1/2547)
วิชา การสอบบัญชี 2 (ส่วนอัตรณ์) (21 มี.ค. 2547)

ข้อ 1. ให้ทำในสมุดคำตอบสี่ชมพู

- ก. จงชี้แจงวัตถุประสงค์หลักของการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี (1 คะแนน)
- ข. ชี้แจงปัจจัยที่ใช้กำหนดลักษณะ ระยะเวลา และขอบเขตของนโยบายและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพของสำนักงาน (5 คะแนน)
- ค. เรื่องต่างๆ ที่ผู้สอบบัญชีควรรวบรวมอยู่ในวัตถุประสงค์ของนโยบายการควบคุมคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชี ประกอบด้วยเรื่องอะไรบ้าง (14 คะแนน)

ข้อ 2 ให้ทำในสมุดคำตอบสีขาว

- ก. ก่อนที่ผู้สอบบัญชีจะตัดสินใจแสดงความเห็นอย่างไม่มีเงื่อนไขได้นั้น ผู้สอบบัญชีจำเป็นต้องใช้หลักเกณฑ์ที่สำคัญๆ อะไรบ้าง เพื่อให้แน่ใจว่าการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชานั้นถูกต้องและเป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป (5 คะแนน)
- ข. ท่านได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้สอบบัญชีประจำปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2546 ของบริษัทเมืองนคร จำกัด โดยมติของที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2546 บริษัทเมืองนคร จำกัด ประกอบธุรกิจผลิตและจำหน่ายท่อเหล็กขนาดต่างๆ เพื่อใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมงบการเงินของบริษัทประจำปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2545 ตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีอื่น โดยได้แสดงความเห็นอย่างไม่มีเงื่อนไขตามรายงานลงวันที่ 10 มีนาคม 2546

ท่านได้ปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป ซึ่งครอบคลุมถึงการปฏิบัติงานสอบบัญชีตามมาตรฐานการสอบบัญชี เรื่อง การตรวจสอบยอดยกมาในการสอบบัญชีครั้งแรก จากการตรวจสอบ ท่านไม่พบข้อผิดพลาดที่มีสาระสำคัญที่จะทำให้ต้องแสดงความเห็นแบบมีเงื่อนไขต่องบการเงินปี 2546 หรือย้อนหลังไปปี 2545 ยกเว้น บัญชีสินค้าคงเหลือต้นปี ณ วันที่ 1 มกราคม 2546

จำนวนเงิน 100 ล้านบาทซึ่งท่านไม่ได้เข้าสังเกตการณ์ตรวจนับสินค้าคงเหลือที่บริษัทได้ทำการตรวจนับ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2545 และไม่สามารถใช้วิธีการตรวจสอบอื่นให้เป็นที่พอใจได้

ข้อมูลเพิ่มเติม :

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2546 บริษัทมียอดสินค้าคงเหลือจำนวนเงิน 800 ล้านบาท ยอดรวมของสินทรัพย์หมุนเวียนจำนวนเงิน 2,000 ล้านบาท ยอดขายสุทธิ ต้นทุนขายและกำไรสุทธิสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31

ธันวาคม 2546 มีจำนวนเงิน 900 ล้านบาท 600ล้านบาท และ 200 ล้านบาท ตามลำดับบริษัทจัดทำทางการเงินเปรียบเทียบเป็นประจำทุกปีตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

ให้ท่าน :

เสนอรายงานของผู้สอบบัญชีต่องบการเงินเปรียบเทียบประจำปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2546 และ 2545 ของบริษัทเมืองนคร จำกัด

(15 คะแนน)

ข้อ 3 ให้ทำในสมุดคำตอบสี่เหลี่ยม

ท่านเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของบริษัท พัฒนารูรกิจ จำกัด (มหาชน) สำหรับปี 2546 และได้ตรวจสอบงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2546 เสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยได้เสนอรายงานไว้อย่างไม่มีเงื่อนไขตามรายงานลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2547

ในปี 2547 ท่านได้รับแต่งตั้งเป็นผู้สอบบัญชีของบริษัทดังกล่าวอีกครั้ง นอกจากทำการตรวจสอบงบการเงินสำหรับปี ท่านต้องทำการสอบทานงบการเงินระหว่างกาลในแต่ละไตรมาสของบริษัทเหมือนปี 2546 เพื่อนำส่งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากการสอบทานงบการเงินระหว่างกาลสำหรับงวดสามเดือนสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2547 ซึ่งการสอบทานเสร็จสิ้นเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2547 ท่านได้พบว่าบริษัทมิได้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้การค้า 1 ราย ซึ่งมียอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2547 เป็นจำนวน 10 ล้านบาท ซึ่งถือว่ามีสาระสำคัญต่องบการเงินเนื่องจากลูกหนี้ดังกล่าวล้มละลาย

นอกจากนี้ ท่านยังได้พบว่ารายการสินค้าคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2547 ซึ่งแสดงตามราคาทุนเป็นจำนวน 40 ล้านบาท มีมูลค่าสูงกว่ามูลค่าสุทธิที่จะได้รับเป็นจำนวน 8 ล้านบาท บริษัทมิได้มีการปรับปรุงรายการดังกล่าวแต่อย่างใด

บริษัทมีเงินลงทุนในบริษัท อินเตอร์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทร่วมในอัตราร้อยละ 40 ของทุนจดทะเบียนของ บริษัทร่วมดังกล่าว บริษัทบันทึกเงินลงทุนในบริษัทร่วมตามวิธีส่วนได้เสีย งบการเงินสำหรับงวดสามเดือนสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2547 ของบริษัทร่วมสอบทานโดยผู้สอบบัญชีอื่น ซึ่งแสดงกำไรสุทธิเป็นจำนวน 30 ล้านบาท ท่านได้รับรายงานการสอบทานจากผู้สอบบัญชีอื่นแล้ว

ให้ท่าน

ร่างรายงานการสอบทานงบการเงินสำหรับงวดสามเดือนและเก้าเดือนสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2547 ของบริษัท พัฒนารูรกิจ จำกัด (มหาชน) ตามข้อมูลข้างต้นเพื่อให้บริษัทนำส่งต่อตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

(20 คะแนน)

สำนักงาน ก.บข.
การทดสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ครั้งที่ 26 (2/2547)
วิชา การสอบบัญชี 2 (ส่วนอัตรณ์) (18 ก.ค. 2547)

ข้อ 1 ให้ทำในสมุดคำตอบสี่เหลี่ยม

ก. การสอบทานงบการเงินระหว่างกาลมีวัตถุประสงค์แตกต่างจากการตรวจสอบงบการเงินประจำปี ตามมาตรฐานการสอบบัญชีอย่างไร มีสถานการณ์ใดหรือไม่ที่อาจทำให้ผู้สอบบัญชีต้องแสดงความเชื่อมั่นในรูปแบบที่ไม่เป็นการแสดงความเห็นโดยมีเงื่อนไข ให้ท่านอธิบาย

(15 คะแนน)

ข. ผู้สอบบัญชีควรจะใช้ปัจจัยสำคัญ ๆ ใดบ้างในการกำหนดลักษณะ ระยะเวลา และ ขอบเขตของการสอบทานงบการเงินระหว่างกาล ให้ท่านอธิบาย

(5 คะแนน)

ข้อ 2 ให้ทำในสมุดคำตอบสี่เหลี่ยม

ในการที่ท่านได้รับมอบหมายให้ตรวจสอบเพื่อการซื้อ-ขายกิจการของบริษัทแห่งหนึ่ง ซึ่งมีกำหนดการค่อนข้างเร่งด่วน เนื่องจากทั้งผู้ซื้อและผู้ขายเป็นห่วงเรื่องความลับและเหตุผลทางธุรกิจอื่น ๆ เพื่อให้งานตรวจสอบเป็นกรณีพิเศษนี้ เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว ท่านต้องการใช้งานของผู้สอบบัญชีคนปัจจุบันซึ่งได้ตรวจสอบงบการเงินของปีที่ผ่านมาของบริษัทที่จะขายกิจการเป็นส่วนประกอบหนึ่งในการทำงานของท่าน กรณีเช่นนี้มีประเด็นมาตรฐานการสอบบัญชีและจะดำเนินงานอย่างไรจึงจะเหมาะสมและมรรยาทใดบ้างที่ท่านต้องการพิจารณา

(20 คะแนน)

ข้อ 3 ให้ทำในสมุดคำตอบสี่ฟ้า

บริษัท มหาชน จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้แต่งตั้งให้ท่านเป็นผู้สอบบัญชีของบริษัทฯ และบริษัทย่อยอีกวาระหนึ่งสำหรับงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2547

จากการตรวจสอบงบการเงินสำหรับปี 2547 ซึ่งท่านได้ตรวจสอบภาคสนามเสร็จสิ้นเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2548 ท่านได้ตรวจสอบพบประเด็นที่มีสาระสำคัญต่องบการเงินดังต่อไปนี้

- (1) เงินลงทุนในหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2547 มูลค่าจำนวน 100 ล้านบาท แต่เนื่องจากสภาวะการลงทุนและความกังวลต่อสภาวะความไม่แน่นอนเกี่ยวกับราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก มีผลกระทบต่อราคาตลาดของเงินลงทุนดังกล่าวอย่างมาก เป็นผลทำให้มูลค่าของเงินลงทุนดังกล่าว ณ วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2548 มีมูลค่าลดลงเป็นจำนวนเงิน 40 ล้านบาท
- (2) บริษัทฯ ไม่ได้บันทึกค่าเสื่อมราคาของเครื่องจักรในสายการผลิตในโรงงานแห่งหนึ่งซึ่งได้ซื้อมาเพื่อใช้ในการผลิตตั้งแต่ต้นปี 2546 ค่าเสื่อมราคาสำหรับแต่ละปีที่จะเป็นถ้าบริษัทฯ ได้บันทึกบัญชีอย่างถูกต้องเป็นจำนวนเงิน 20 ล้านบาท โดยถือตามวิธีเส้นตรงในอัตราร้อยละ 20 ต่อปี

(3) งบการเงินของบริษัท นานาชาติ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทย่อยแห่งหนึ่งในต่างประเทศแสดงยอดสินทรัพย์รวมเป็นจำนวนเงิน 150 ล้านบาท และ 140 ล้านบาท(คิดเป็นร้อยละ 12 และ 11 ของยอดสินทรัพย์รวมของงบการเงินรวมของบริษัทฯ) ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2547 และ 2546 ตามลำดับ และยอดรวมรายได้จำนวน 500 ล้านบาท และ 470 ล้านบาท ตามลำดับ (คิดเป็นร้อยละ 10 และ 9 ของยอดรายได้รวมของงบการเงินรวมของบริษัทฯ) สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของปี 2547 และ 2546 ตามลำดับ เงินลงทุนของบริษัทย่อยดังกล่าวแสดงตามวิธีส่วนได้เสียจำนวน 60 ล้านบาท และ 56 ล้านบาท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2547 และ 2546 ตามลำดับ และส่วนแบ่งกำไรของบริษัทย่อยดังกล่าวจำนวน 25 ล้านบาท และ 24 ล้านบาท สำหรับปี 2547 และ 2546 ตามลำดับ งบการเงินของบริษัทย่อยดังกล่าว ตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีอื่น ท่านในฐานะผู้สอบบัญชีตัดสินใจที่จะแสดงความเห็นต่องบการเงินรวมของบริษัทฯ โดยถือตามรายงานของผู้สอบบัญชีอื่นในต่างประเทศนั้นที่มีต่องบการเงินของบริษัทย่อยดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทางการเงินของส่วนประกอบซึ่งรวมอยู่ในงบการเงินรวมของบริษัทฯ

ให้ท่าน ร่างรายงานการสอบบัญชีต่องบการเงินเปรียบเทียบสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2547 และ 2546 โดยให้ท่านพิจารณาถึงประเด็นที่ตรวจสอบพบดังกล่าวข้างต้น

(20 คะแนน)

สำนักงาน ก.บช.
การทดสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ครั้งที่ 27 (3/2547)
วิชา การสอบบัญชี 2 (ส่วนอัตรณ์) (14 พ.ย. 2547)

ข้อ 1 ให้ทำในสมุดคำตอบสีขาว

ท่านเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของบริษัท รุ่งเรือง จำกัด ซึ่งทำธุรกิจเกี่ยวกับการผลิตเฟอร์นิเจอร์ เพื่อการส่งออก ในแต่ละปีบริษัทมียอดขายประมาณ 1,000 ล้านบาท บริษัทมีแผนตรวจสอบภายใน ซึ่งประกอบด้วยผู้จัดการแผนตรวจสอบภายใน 1 คน และผู้ช่วย 3 คน ท่านได้พิจารณาว่างานตรวจสอบภายในอาจเป็นประโยชน์ในการกำหนดลักษณะ ระยะเวลา และขอบเขตของวิธีการสอบบัญชี

ก. ในฐานะผู้สอบบัญชี ท่านควรดำเนินการอย่างไรบ้าง เพื่อช่วยในการตัดสินใจว่า ท่านควรใช้ผลงานตรวจสอบภายในเพื่อช่วยลดขอบเขต และระยะเวลาของวิธีการสอบบัญชี (10 คะแนน)

ข. ในกรณีที่ท่านตัดสินใจใช้ผลงานตรวจสอบภายใน ในการกำหนดลักษณะ ระยะเวลา และขอบเขตของวิธีการสอบบัญชี ท่านควรประเมิน และทดสอบผลงานตรวจสอบภายในอย่างไร ให้อธิบายโดยสังเขป (10 คะแนน)

ข้อ 2 ให้ทำในสมุดคำตอบสีชมพู

ขอบเขต และวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบตามวิธีการที่ตกลงร่วมกัน ต่างจากการตรวจสอบเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะอย่างไร (20 คะแนน)

ข้อ 3 ให้ทำในสมุดคำตอบสีส้ม

บริษัท มนพร จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้แต่งตั้งให้ท่าน (นาย/นางสาว สมพร เก่งการบัญชี) เป็นผู้สอบบัญชีของบริษัทฯ อีกวาระหนึ่งสำหรับงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2547

จากการตรวจสอบงบการเงินสำหรับปี 2547 ซึ่งท่านได้ตรวจสอบภาคสนามเสร็จสิ้นเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2548 ท่านได้ตรวจสอบพบประเด็นที่มีสาระสำคัญต่องบการเงินดังต่อไปนี้

(1) ลูกหนี้การค้าของบริษัทฯ คงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2547 เป็นจำนวนเงิน 900 ล้านบาท จารการตรวจสอบของท่านพบว่า ลูกหนี้การค้า 2 ราย มียอดค้างชำระเป็นจำนวนเงินรวมทั้งสิ้น 40 ล้านบาท ซึ่งค้างชำระนานเกิน 1 ปี บริษัทฯ มิได้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ โดยฝ่ายบริหารได้แจ้งกับท่านว่า ลูกหนี้ทั้ง 2

รายดังกล่าวเป็นลูกค้าที่ดีและเป็นลูกค้ารายใหญ่ มีอำนาจต่อรองมาก บริษัทฯต้องยินยอมให้ลูกค้าทั้ง 2 ราย จ่ายชำระล่าช้าเพื่อประโยชน์ในการขายสินค้าของบริษัทฯ นอกจากนี้แล้วผลจากการส่งจดหมายยืนยันยอดลูกหนี้การค้าไปยังลูกหนี้ทั้ง 2 ราย ท่านไม่ได้รับจดหมายตอบกลับแต่อย่างใด จากการสอบถามแฟ้มประวัติลูกค้าทั้ง 2 ราย ท่านพบว่ารายละเอียดการค้าขายและการชำระหนี้ของลูกหนี้ทั้ง 2 รายมีอยู่อย่างจำกัดเนื่องจากเป็นลูกค้าใหม่ของบริษัทฯ เพิ่งจะมีรายการซื้อขายกับบริษัทฯ และเมื่อท่านสอบถามฝ่ายบริหารของบริษัทฯ เกี่ยวกับงบการเงินของลูกหนี้ทั้ง 2 ราย ท่านพบว่า งบการเงินของลูกหนี้ทั้ง 2 ราย ยังไม่ยื่นต่อกระทรวงพาณิชย์แต่อย่างใด ดังนั้นฝ่ายบริหารของบริษัทฯ จึงไม่สามารถส่งมอบสำเนางบการเงินของลูกหนี้ทั้ง 2 ราย ให้แก่ท่านได้ ท่านไม่สามารถใช้วิธีการตรวจสอบอื่นใดได้อีกแต่อย่างไรก็ตามผู้จัดการฝ่ายขายและผู้จัดการฝ่ายสินเชื่อได้ยืนยันกับท่านว่าลูกหนี้การค้าทั้ง 2 รายเป็นลูกหนี้ที่ดี บริษัทฯ คาดว่าจะเก็บได้ในที่สุด

- (2) เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2547 บริษัทฯ ถูกฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายเป็นจำนวนเงิน 60 ล้านบาท เนื่องจากการส่งสินค้าล่าช้าเป็นผลให้ผู้ซื้อสินค้าของบริษัทฯไม่สามารถนำสินค้าของบริษัทฯคือ วัสดุในการก่อสร้างทำเรือให้แล้วเสร็จทันหมายกำหนดการ ขณะนี้ บริษัทฯได้แต่งตั้งทนายความเพื่อต่อสู้กับคดีดังกล่าว ในความเห็นของทนายความของบริษัทฯซึ่งท่านได้รับทราบมาสรุปได้ว่า โอกาสแพ้และชนะของคดียังไม่สามารถสรุปได้ แต่อย่างไรก็ตามผลของคดี ถ้าบริษัทฯต้องชดใช้ก็จะเป็นจำนวนไม่เกิน 20 ล้านบาท บริษัทฯมิได้ตั้งสำรองเผื่อค่าเสียหายดังกล่าว แต่ได้เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ข้อ 20 แล้ว
- (3) สินค้าสำเร็จรูปจำนวนหนึ่งมูลค่า 65 ล้านบาท ซึ่งคงเหลืออยู่ ณ วันที่ในงบดุลเป็นเวลานาน ต่อมาเมื่อวันที่ 21 มกราคม 2548 บริษัทฯได้ขายสินค้าสำเร็จรูปดังกล่าวไปในราคา 54 ล้านบาท บริษัทฯไม่ได้บันทึกผลขาดทุนที่เกิดขึ้นในอนาคต และไม่ได้เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

ให้ท่าน ร่างรายงานการสอบบัญชีต่องบการเงินเปรียบเทียบสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2547 และ 2546 โดยท่านพิจารณาถึงประเด็นที่ตรวจสอบพบดังกล่าวข้างต้น โดยถือว่ามีสาระสำคัญต่องบการเงิน (แต่ไม่ร้ายแรงมาก)

(20 คะแนน)

สภาวิชาชีพบัญชี
การทดสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ครั้งที่ 1 (1/2548)
วิชา การสอบบัญชี 2 (ส่วนอัตรณ์) (13 มี.ค. 2548)

ข้อ 1 ให้ทำในสมุดคำตอบสี่เหลี่ยม

คำถาม 1) นโยบายและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีมีความจำเป็นอย่างไร และท่านคิดว่า การกำหนดนโยบายการควบคุมคุณภาพที่จะนำมาใช้ในสำนักงานสอบบัญชีควรมีเรื่องใดบ้าง โดยไม่ต้องอธิบาย

(10 คะแนน)

คำถาม 2) สำนักงานสอบบัญชีของท่านเป็นผู้สอบบัญชีหลักโดยเป็นผู้แสดงความเห็นต่องบการเงินรวม ส่วนงบการเงินของบริษัทย่อย 2 แห่งที่รวมอยู่ในงบการเงินรวมที่ท่านต้องแสดงความเห็นตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีอื่น

ก) ในฐานะที่ท่านเป็นผู้สอบบัญชีหลัก การวางแผนงานสอบบัญชีเพื่อให้ท่านได้มาซึ่งคุณภาพงานสอบบัญชี และหลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอ และเหมาะสมจากผู้สอบบัญชีอื่น ท่านควรแจ้ง (Letter of instructions) ให้ผู้สอบบัญชีอื่นทราบในเรื่องใดบ้าง

(5 คะแนน)

ข) ในระหว่างการตรวจสอบท่านจะควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ช่วยท่านอย่างไร เพื่อให้งานมีคุณภาพและเสร็จทันตามกำหนดที่ลูกค้าต้องการรายงานการสอบบัญชีจากท่าน

(5 คะแนน)

ข้อ 2 ให้ทำในสมุดคำตอบสี่เหลี่ยม

สมมติให้ท่านเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และเป็นหุ้นส่วนในสำนักงานสอบบัญชี หุ้นส่วนของท่านเสนอว่าควรขยายบริการของสำนักงานโดยเสนอบริการด้านตรวจสอบภายในให้กับกิจการเป็นการทั่วไป ท่านจะมีแนวทางในการพิจารณาอย่างไร

(20 คะแนน)

ข้อ 3 ให้ทำในสมุดคำตอบสีขาว

ท่านได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้สอบบัญชีของบริษัท ซาซาโนะ จำกัด สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2547 เป็นปีแรก โดยในปีก่อนผู้สอบบัญชีอื่นได้ตรวจสอบและเสนอรายงานลงวันที่ 20 มิถุนายน 2546 และได้แสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไขเกี่ยวกับการที่บริษัทไม่ได้บันทึกค่าเผื่อการด้อยค่าของเครื่องจักร จำนวน 30 ล้านบาท ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป และมีวรรคเน้นข้อมูลเพิ่มเติมหลังวรรคความเห็นในเรื่องความไม่แน่นอนเกี่ยวกับการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องของบริษัท

จากการตรวจสอบงบการเงินสำหรับปี 2547 ดังกล่าว ท่านได้พบข้อสังเกตดังนี้

1. บริษัทไม่เห็นด้วยที่จะบันทึกค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้การค้า-บริษัทที่เกี่ยวข้องกัน รายหนึ่งจำนวน 40 ล้านบาท ซึ่งมียอดค้างชำระนานเกินกว่า 12 เดือน ซึ่งขณะนี้ลูกหนี้รายดังกล่าวอยู่ในระหว่างการปรับโครงสร้างหนี้ เนื่องจากผู้บริหารคาดว่าจะสามารถเรียกชำระได้
2. ท่านไม่สามารถร่วมสังเกตการณ์การตรวจนับสินค้าคงเหลือสำหรับยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 มีนาคม 2547 ซึ่งมีจำนวน 70 ล้านบาท เนื่องจากท่านได้รับแต่งตั้งภายหลังการตรวจนับสินค้าคงเหลือดังกล่าว และท่านไม่สามารถใช้วิธีการตรวจสอบอื่นทดแทนให้เป็นที่พอใจในสินค้าคงเหลือปลายงวดดังกล่าวได้
3. บริษัทฯ ได้ยินยอมที่จะบันทึกค่าเผื่อการด้อยค่าของเครื่องจักรจำนวน 50 ล้านบาท ตามที่ผู้สอบบัญชีคนก่อนได้เสนอไว้ โดยบริษัทได้ทำการปรับปรุงงบการเงินของปีก่อนที่นำมาเปรียบเทียบกับย้อนหลัง ซึ่งท่านได้ตรวจสอบรายการปรับปรุงต่องบการเงินปี 2546 ที่นำมาเปรียบเทียบกับดังกล่าวแล้วเห็นว่าถูกต้องตามที่ควร
4. บริษัทมีขาดทุนสุทธิเป็นจำนวน 200 ล้านบาท และมีขาดทุนสะสมเป็นจำนวนมาก มีหนี้สินหมุนเวียนมากกว่าสินทรัพย์หมุนเวียนเป็นจำนวน 500 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม บริษัทผู้ถือหุ้นใหญ่ได้ให้การยืนยันที่จะสนับสนุนทางการเงินกับบริษัท นอกจากนั้นบริษัทมีแผนที่จะเพิ่มทุนในปี 2548
5. ท่านได้พิจารณาผลกระทบดังกล่าวในข้อ 1-4 ว่ามีสาระสำคัญแต่ไม่ร้ายแรง

ท่านได้ตรวจสอบเสร็จสิ้น และขอหนังสือรับรองจากบริษัทโดยได้ระบุวันที่ 24 กรกฎาคม 2547

ให้ท่านร่างรายงานการสอบบัญชีสำหรับการตรวจสอบงบการเงินเปรียบเทียบสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2547 และ 2546 ของบริษัท ซาซาโนะ จำกัด ดังกล่าวข้างต้น

(20 คะแนน)